

Cimkercia

JÓGYERMEKEK KÉPES HETILAPJA

Főszerkesztő: **BENEDEK ELEK**

TARTALOMJEGYZÉK:

Szegény madárkák . . . Cimkép	17
A költő mesél a hópelyeknek. Vers. Irta: Reményik S.	18
Sugori és Biri, a szénégető kecskéi. Igaz történet a kecskék és a szénégetők életéből. Irta: N. Tessitori Nóra	18
Tamás érdeklődik. Csevegés	20
A hűtlen madarak. Vers. Irta: Baloghné Molnár M.	21
Disznótorban. Verselte Petőfi Sándor. Rajzolta: Jankó János	22
A köd. Elbeszélés. Irta: Baloghné Molnár Mária	23
Tél közepe. Vasile Alexandri költeménye. Fordította dr. Szeremley Akos	24
Egy szegény fiu története. Elbeszélés. II. közlemény. Irta: Dánielné Lengyel Laura	24
Stánci néni zongorázni tanul	26
A rózsza-mohák. Elbeszélés. Irta: Szondy György	28
Fejtörő	30
Elek nagyapó üzeni	31
Itt az újesztendő	32

A

gyermek legkedveltebb lapja, a

Cimbora

eddig az első betűtől az utolsóig olvasnivalót adott a gyermekeknek, mert a lapnak nem volt

hirdetése

A lap elterjedtségét mi sem bizonyítja jobban, mint az, hogy minden eltelt

hét

az olvasók táborának hatalmas növekedését jelenti. A lap kiadóhivatala most elhatározta, hogy a mai

napig

fennállott rendszert megváltoztatja és az Erdély-szerte elterjedt gyermeklapba, amelyet ma már minden gyermek a kezében

tart

hirdetéseket is vesz fel.

A Cimbora

tartalma ezzel nem fog kisebbedni, mert amilyen mértékben nő a lap

hirdetése

olyan mértékben nő annak terjedelme is.

A kereskedőknek

megfizethetetlen

értékű a Cimbora hirdetése, mert az egész Erdély, sőt a külföld lakossága is olvassa.

RENNER TESTVÉREK ÉS TSAI BÖRGYÁR r.=t. CLUJ (KOLOZSVÁR)

GYÁRT ELSŐRENDÜ

GÉPSZIJAKAT

Gödörcserzés! Gyors leszállítás!
Garanciát vállalunk!

Tartós és izléses cipők

a Halász Mór r.=t.-nál kaphatók Szatmáron!

TASNÁDY GYÖRGY

díszműlakatos

Careii-Mari (Nagykároly) Str. Vas.

Lucaciu (Majthényi-u.) 14. szám.

Készít mindennemű iparművészeti és díszmű tárgyakat, karos- és asztali lámpákat, villanycsillárokat, virág- és szalonszalkákat, írókészleteket, hamutartókat, művészi kivitelű bútort- és épületvasalásokat stb.

Elvállal bármiféle lakatosmunkát, autogénhegesztést, gépek, csillárok, mindenféle fémtárgyak javítását, tisztítását és ujrasszinezését.

Rókát

és más szőrmét

felelősség mellett

fest az

UNIO

Kolozsváron.

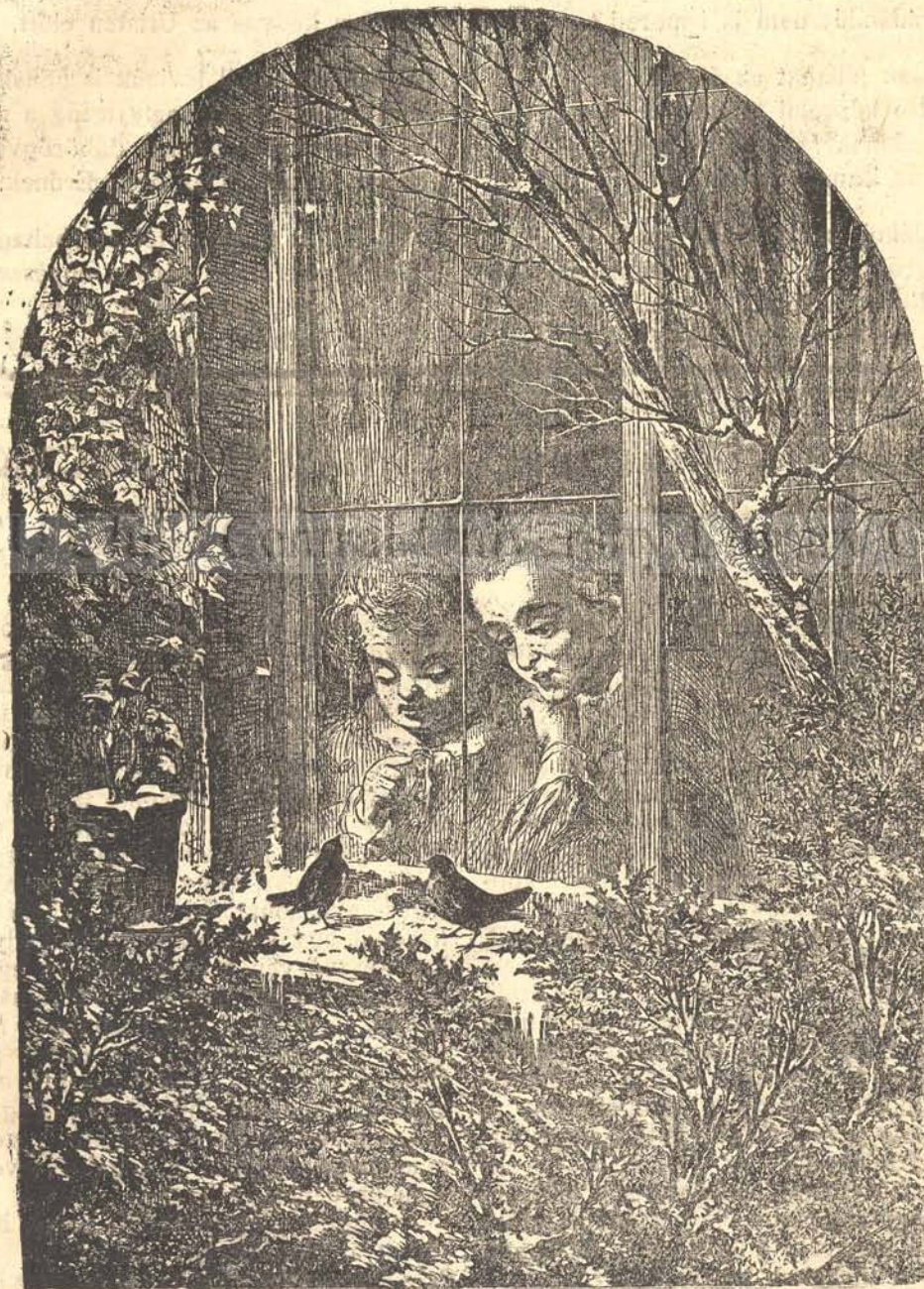
Szűcsöknek
árkedvezmény!

Cimbora

JÓ GYERMEKEK KÉPES HETILAPJA

Főszerkesztő: Benedek Elek

**Szegény madárkák, be sajnálunk,
Jertek, jertek, lakjatok nálunk!**

A költő mesél a hópehelynek.

— Irta: Reményik Sándor. —

Te most lehullott, árva hópehely,
Tiszavirág a pesti utcasárban,
Én jártam ott, hol izzó, tüzes nyár van,
S az egyszer hullt hó mégsem olvad el.

A hófoltokról meséljek Neked,
Kis tiszavirág, kis fehér öröm,
Ki lágyan szétfolysz a kemény kövön,
S a maradandót nem is ismered?

Neked csak pillanat az életed,
El tudod-e képzelni társaid',
Kik egymásnak feszítve vállalk',
Lenézik az iramló éveket?

A szakadékok szája, lásd, mesél
Tisztaságról, mely mindig megmarad
A felgyülemelő világszenny alatt,
S belőle mindig megújul a tél.

A vakító, a végtelen fehérség
A havasokból árad a világra,
S oda vonul, ha nincs már maradása,
Ha szürkül ismét a ragyogó térség.

A hófoltokból nőnek hómezők,
Hósvatagok szűz jeltelensége,
Tűrő tisztaság, mely felnéz az égbe,
És így kedves az Úristen előtt.

S a hófoltokból lavínák is nőnek,
Harcos fehérség, mely lezúg a rögre,
S a szennyet eltemeti dübörögve:
Zord tisztasága az örök Erőnek.

Te, kit az utcán a tél cserbehagy,
S ki szertefolysz, sárban enyészve el,
Emlékezzél, parányi hópehely:
Te az örök hó testvérkéje vagy!

Sugori és Biri, a szénégető kecskéi.

(Igaz történet a kecskék és szénégetők életéből.)

— Irta: N. Tessitori Nóra. —

I.

Volt, hol nem volt, hetedhétországon túl, kincses Erdélyben, a magas havasok tetején, ahol folyton füttyül a szél, egy kis mohatetejű kunyhó. Abban lakott egy öreg szénégető, akit Vaszi bácsinak hívtak, — a feleségével: Násztázia nénival és két gyermekével. Az egyik gyermek leány volt, 10 éves és Annucának hívták, a másik fiú volt, 14 éves és Mitru volt a neve.

A szegény öreg szénégető bácsi reggeltől estig fákat vágott az erdőben és kötéllel levonszolta a kivágott fatörzseket a völgybe a kis patak mellé, amely mellett a szénégető-telep volt.

Tudjátok miért kellett a patak mellé vonszolnia a kivágott fatörzseket? És tudjátok, miért égetik a szénégetők mindig patakok mellett a faszénét? Elmondom, figyeljete szépen, hogyan készül a faszén, amit otthon édesanyátok, vagy a mosónő, vagy a szolgálóleány a vasalóba szokott tenni, megtüzesítve, hogy annak melegével felhevítse.

Amikor a szénégető már sok-sok lábszárvastagságu vagy még ennél is vastagabb fatörzset lecipelt a hegyről: megkezdte a tűzhalom készítését. Ez a tűzhalom így készül:

Felhasogatja fejszével körülbelül 70–80 centiméter hosszúságu darabokra, keresztmetszetten a fatörzseket és az így nyert fahasángokat ismét felhasogatja hosszában körülbelül

5–6 centiméter vastagságu darabokra. És most elkezdte a fa-gula építését úgy, hogy a már előre odakészített forgácssomóra hosszában, ferdén rákezdte rakosgatni a felhasogatott fahasángokat. Belül a kisebbeket, kívül a nagyobbakat, egymásfőlé helyezett hármast sorokban, míg végül egy tyukborítóhoz hasonló fa-búra képződik, de négyszer-ötször akkora, mint egy tyukborító. A legtetejére a fahasáb-piramisnak egy darab aszfaltlemezt tesz, hogy elzárja a levegőtől az esetleges nyílásokat. A kész fahasáb-kúp alakja hasonlít egy kisebbfajta szénaboglyához is. Mikor készen van a fa-boglya, az egészet beföldeli az azelőtti égetésből visszamaradt faszénporral, úgy, hogy a farakás tiszta feketeszínűvé válik, olyanná, mint egy óriási vakondtúrás. Csak egy nyílást hagy a fahalom egyik oldalán, akkorát, ahol a karja befér, hogy meggyújtassa a fa-piramis mélyén elhelyezett forgácsot, amelynek lángjától a legalul levő fahasábok égni kezdenek.

Miután meggyőződött arról, hogy izzásba jöttek a fahasángok: eltömi azt a nyílást is faszén-morzssával és most megkezdődik a tulajdonképeni szénégetés, ami abban áll, hogy a levegőtől elzárt farakás lassan fuldokolva izzani kezd, s az így támadt füst ki-kiömlik a rakás egy-egy helyén, mint valami párolgás, ott, ahol

áttudták törni a füstösömök a faszénföld-tömeget — és ez a füstölés a biztató jele annak, hogy bent jól megy a munka és a fahasángok szorgalmasan izzanak. Mert, ha nem tömné el a szénégető a favázát faszénporból álló földdel és ezzel nem zárná el a levegőt az izzásba jött farakástól, lobogó lánggal elégne a farakás és csak hamu maradna utána és nem faszén.

Egy teljes napig hagyja a szénégető bácsi izzani és füstölni a kis piramist és addig elmegy új fatörzseket vágni és gyűjteni.

Másnap, amikor látja, hogy kezd összeomlani a farakás és már csak dombalakja van a volt piramisnak: fakártyusokkal vizet hord a patakából a még mindig füstölő halomra és lassanként elfojtja az egészet.

Hát látjátok: ezért kell mindig patak közelében égetnie a szenet a szénégetőknek, — mert különben nagyon kifáradnának, ha minden kártyus vizért messzire kellene menniök. Így is elég nagy fáradtság, hogy a magas hegyről le kell vonszolnia a fatörzseket és újból felmennie érte.

Mikor aztán eloltotta és leöntözte a faszénporos földet: ott marad mögötte szépen és fényesen a kész faszén, amit egy kicsit száradni hagy és azután berakja nagy, kormos zsákokba.

Csodálkoznátok, ha látnátok, gyermekek, hogy milyen vékonydongájúvá lesznek a husos, izmos, tömör fahasábok, mire faszénné változnak. Tudjátok, miért? Mert izzás közben kiszárad belőlük minden életnedv és csak a fanyagának a megszenesedett váza marad meg és zsugorodik össze új anyaggá: megüszkösödött fává, vagyis faszénné.

Bizony, ilyen keserves fáradtsággal égeti a szénégető füstben, fagyban, szélben, koromban a faszenet, amivel a vasalókat fűtik a háziasszonyok.

Vaszi bácsi, a szénégető, a legelső 5 zsák faszenének az árából, amit a városban eladott, két kecskét vett: az egyiket Sugorinak hívták és anyakecske volt, a másikat Gyorgyicának nevezték és apakecske volt.

Sugorinak és Gyorgyicának épített egy kis kecskeólat és tavasszal kiengedte őket az erdőbe galyat és fiatal hajtásokat rágcsálni, amit a kecskék nagyon szeretnek.

Egy néhány hónap múlva, amikor kiakarja engedni a kecskéket az ólból: nagy öröme két kis kecskegidát lát mozogni Sugori mellett, amint éppen mohón rángatják anyjuk tőgyét és éhesen szívják belőle a jó tejet.

— Na, anyjuk, — kiáltja a feleségének Vaszi bácsi, — mától kezdve nem iszunk kecsketejet, mert gidái vannak Sugorinak!

Vaszi néni örömmel tipegett az ól felé és utána a két gyermek: Anuca és Mitru akik elkezdtek örömlükben tapsolni és ugrálni, mikor a gidákat meglátták.

És milyen aranyos kis jószágok voltak a kis kecskegidák! Már egy napos korukban ugrándoztak, szaladgáltak és ha meglátták anyju-

kat, Sugorit, nekirontottak a tőgyének és ketten kétfelé cibálták. Sugori boldogan terpesztette szét két hátsó lábát, hogy kényelmes helyet biztosítson a gidáknak a szopáshoz, akik kis farkukat vidáman mozgatva, anyjuk hasa alá bujva mohón szívták az anyatejet. Sugori megmegnyalagatta a gidácskák farkát boldog örömeiben.

Gyorgyica, az apakecske, öntudatos göggel sétált el mellettük, szépen ivelő szarvával és mikor a gidácskák abban hagyták a szopást: incselkedve ütötte össze a fejét a Sugoriéval, úgy, hogy két-két szarvuk töve összekocant, viaskodást színelve, — de utána rögtön, kibekítésül egymáshoz dörzsölték testüket.

Éppen azon a napon történt, amikor a kis gidácskák születtek, hogy a szénégető bácsi apja: egy még öregebb szénégető bácsi meghalt és egy egész kecskenyáját hagyott örökül a fiának: Vaszi bácsinak.

Vaszi bácsiék sajnálták ugyan, hogy az öreg nagyapó meghalt, — de azért nagyon örültek a kecskenyájnak, mert, most már nemcsak, hogy ismét ihattak kecsketejet, — de még el is adhattak belőle, ami szép kis mellékkezeset jelentett és legalább néha-néha egy-egy fáradtságos szénégetés után pihenhetett egy-egy napot Vaszi bácsi.

Vidám élet lett a kecsketáborban.

A gidácskák akkorákat ugráltak, mint egy-egy sáska, — a kecskeifjak és kecskeleányok ingerkedtek egymással, s az öregek boldog mosollyal heverészve kérőztek.

Egy kecskeifju, akit Drákuinak hívták, — mert olyan fekete volt, mint az ördög, — folyt egy fehér kecskeleány mellett somfordált, akinek Juli volt a neve, s aki tette magát, mintha nem érdekelné őt a Dráku udvarlása és színlelt viadalt kezdett vele, úgy, hogy felágaskodott magasan a két hátulsó lábára; fejét feloldalt hajtotta és neki ment a Dráku két szarvának a saját szarvával. Dráku sem volt rest, ő is kétlábára emelkedett, fejét negédesen félrehajtotta és összekocantotta szarva tövét a Juliéval, hogy csak úgy koppant bele. De ez nem fájt nekik, mert olyan ügyesek voltak, hogy mindig csak a szarvuk tövét kocantották össze, ami érzéketlen. Azután kiengesztelésül egymáshoz dörzsölöztek és ismét folytatták a viadalt, de minden összekocanás egymáshoz simulással végződött.

Meglátja ezt a Juli kecskeleányt édesanyja: Biri, egy mérges és nagyravágyó barna kecske, aki Drákut nem szerette, mert feketeszőrű volt: nekimegy a hegyes szarvával a Dráku hasának s akkorát döfött bele, hogy csak úgy mekegett szegény Dráku és szomorúan futott szintén fekete édesanyjához.

— Megmondtam, hogy ne barátkozz Drákuval, — pirongatta a piruló Julit, — nem neked való férj, sokáig elhagyottan kóborolt a cserjésben és nevetlenné vált. És a származása is kétes. Állítólag egy kóbor vadkecske volt az apja.

– Meeeee – felelte Juli bánatosan. – De én csak Drákut szeretem!

– Majd adok én neked, – mekegte rikácsolva az anyja, – itt van Csiki, a szép szürke és előkelő ifju, annak már a dédapja is előkelő szénégetők udvarában nevelkedett s az emberek kezéből eszi a kenyérhéjjat és minden ember hívásra odaszalad, mert van műveltsége és nem vadult úgy el, mint Dráku, aki mindig melled ejti az apró csokoládét!

– Meeee! Meeee! – Jajveszékelt Juli, – de én nem szeretem Csikit! – én csak Drákut szeretem! – Dráku olyan tüzes, eleven és olyan

szép tenorhangon mekeg! Csiki pedig olyan hideg, mint ott fent az a hócsucs és olyan kellemetlen basszus hangon mekeg és ha kenyeret tartanak elém a gyerekek, mindig elveszi az orrom elől! Meee! Meee!

És bánatában befutott az erdő sűrűjébe, hogy ott egy magas szikláról leveesse magát. De, szerencsére, Dráku észrevette veszedelmes szándékát, utánarohant és nyájas mekegésével sikerült visszarántani Julit az örvény széléről. Ott elhatározták, hogy inkább elbujdosnak, de egymás nélkül nem élnek.

(Vége következik.)

Tamás érdeklődik.

(A strucmadárról.)

Tamás: Sohasem képzeltem, hogy a strucmadarat meg lehet szelidíteni. Most azonban Jókai Mórnak egy kis elbeszélését olvastam, amelyben egy megszelidített strucról van szó. Ez a struc mindenfélét elnyel. Igazán nem árt neki, ha emészthetetlen tárgyakat lenyel?

Apa: A strucmadarat csakugyan meg lehet szelidíteni. Az afrikai családok udvarán ott sétálgat igen gyakran a szelid struc. Nem a hasznáért tartják, hanem csak dísznek, mint mi például a pávát. Ez az óriás madár nyugodtan sétálgat az udvaron, nem is gondol arra, hogy testvérei kinn a pusztán megelőzik a leggyorsabbán vágató paripát. Futás közben hosszú lábaikkal 3–4 métert lépnek egyszerre és így nem csodálkozhat, ha gyorsan haladnak. A vadászok is csak úgy fogják el, ha több oldalról bekerítik. Ha egyenes vonalban üldözik, elmenekül a vágató ló elől. Különösen akkor, ha nincs nagy forróság. Ha égetően süt a nap, hamar eltikkad. Ilyenkor könnyebben el lehetne fogni, de a nagy forróságban a ló sem tud sokáig vágatni.

Ami Jókai ír a falánkságáról, azt elhiheted. Bekap sok minden emészthetetlen dolgot. Vannak ilyen falánk állatok. A cápa gyomrában is sok mindent szoktak találni. De a struc gyomra sokszor olyan mint egy raktár. Ahol struc van, jobban vigyáznak a szekrények kulcsaira. Ha leteszik valahol, legtöbbször kár keresni, mert az egész kulcsosomó bevándorolt a falánk madár gyomrába. De egyáltalán nem válogatós. Lenyeli a gombot, a pénzt a pénztárcával együtt, eltünteti az ékszereket, bekapja a szeget és utána a kis kalapácsot is, ha szegezés közben pillanatra otthagyják a szegesomót. Ahol struc van, ott rendszernek kell lenni. Azt hiszem, a széllyelhagyott ceruzáid, gumid és rajzszegeid kis játékpisztolyoddal együtt eltűnnének. Szinte szeretnék a házba egy strucmadarat szerezni, legalább az íróasztalon mindig rend volna. Nem

úgy értem, hogy ti szépen mindent elrakosgatnátok, hanem a struc elvégezné a takarítást.

Tamás: Nem szúrják ki a gyomrát ezek a kemény és néha hegyes tárgyak?

Apa: Lehet, hogy egyiknek-másiknak megártanak, de a legtöbbnek semmi baja se lesz tőle. Nem olyan gyenge a gyomrának a fala. Vannak a strucnál kisebb madarak is, melyek a legélesebb, a legszúrósabb tárgyakat is elnyelik. A saskeselyű például a leghegyesebb csontot is lenyeli, nem is egy darabot, hanem egymásután többet. Ilyenkor a megfeszülésig megteelik az előgyomra. Kivülről kitapogathatod a csontokat. Egyszerre megindul az őrlő gépezet, surlódni kezdenek a csontok, forog a gyomor s te hallgathatod az egymáshoz dörzsölt csontok csikorgását. Két-három óra alatt folyékony pép válik a kemény csontokból, lefolyik a második gyomorba és az első már felkészülten várja az újabb táplálékot. A strucnak nincs ilyen erős gyomra, de sokkal nagyobb.

Tamás: Egyszer nélküled voltam a múzeumban. Láttam ott egy structójást. Akkor azt mondták nekem, hogy a struc nem ül rá a tojására, hanem bekaparja a forró homokba. A nap aztán kikölti. Én akkor ezt nem akartam elhinni. Tudtam már, hogy éjjelre sok vidéken nagyon lehül a levegő. A költéshez pedig egyenletes meleg kell. Elnéztem a költő tyúkot; nagyon rövid időre hagyja el a tojásait.

Apa: Most az egyszer nagyon helyesen okoskodtál. Nem olyan hűtelen a struc, amilyenek elhíresztelték. Vigyáz az nagyon a tojásaira. De most csodálkozni fogsz, mint ahogy magam is csodálkoztam, amikor először olvastam erről. Nem a tojó ül a tojáson, hanem a kakas. Az apa költi ki, a megfigyelők szerint, a tojásokat, az anya csak akkor ül rá, amikor az apa elmeleg táplálék után. Látod, a kakas nem törődik a kis csirkékkel, a struc-papa nemcsak kikölti őket, hanem viszi sétára is, jó falatokat keres nekik

és megvédelmezi őket. Azért a mama is velük van. Ahogy a tojásból kikelnek már neki indulnak a pusztának s nagyon életrevalók a kicsinyek. Időnkint be-bebujnak apjuk vagy anyjuk szárnya alá, mint a kis csirkék a tyúk alá. Fűvet rágicsálnak, bogarakat, kisebb állatokat szedegetnek. Néha bizony éheznek és szomjaznak is. Talán azért töltik meg a gyomrukat olyan falánk módon. Gondolnak arra, hogy bőjt következik. Ha vízhez érnek, alig tudják abba hagyni az ivást. Ugy tesznek, mint a tevé. Hosszabb időre ellátják magukat vízzel.

Tamás: Ha a struc maga költi ki a tojásokat, hogyan keletkezett az a hir, hogy nem törődik velük, hanem a napra bizza őket.

Apa: Gyakran találtak homokba ásott tojásokat. Innen keletkezett a hir. Az öregek ugyanis elindulnak néha ennyivaló után. A meleg homokot ilyenkor rákaparják a tojásokra. Néha pár óráig is elmaradhatnak így a tojások, hisz a strucok hazájában melegebb van mint nálunk. De mindig visszatérnek az öregek.

Tamás: Ha én Afrikában lakték, otthon próbálnék struc-madarat tenyészteni.

Apa: Már megelőztek, fiam. Nagy struc-tenyésztők vannak már nemcsak Afrikában, hanem Ausztráliában és Amerikában is. Egyes alkalmas helyeket körülkerítenek s itt meglehetősen szabadon mozoghatnak a szelid madarak. Ha nem alkalmas a terület, csak éjszakára gyűjtik össze őket, nappal kihajtják a legelőre. Ahogy itt a falusi gyerekek a libákat őrzik, úgy őrzik az ottaniak a strucokat. Nemigen jut eszükbe, hogy szétszaladjanak. Fogságban nőttek fel, nines fogalmuk a szabadságról.

Tamás: A tollaik miatt tenyésztik őket?

Apa: Igen, fiam. Van a világon talán egy millió szelid struc is. Régebben kitepték tollaikat. Közöttük csak 12-14 toll volt értékes. Ez nagyon fáj a madárnak, sok belebetegedett egyik-másik bele is pusztult. Ujabban levágják a töve felé ollóval a tollat. Ilyenkor a bőrben maradó vég rendesen magától kihull. Elhal. Ha magától nem hullana ki, a levágás után pár hét múlva könnyen kivehető. Az a baj, hogy a szelid strucnak tollai nem olyan szépek, mint a vadon élőké. De azért szívesen vásárolják ezeket a tollakat is. Sok kell a női kalapokra.

De nemcsak a tolla miatt tenyésztik a strucmadarat. A tojását ép úgy felhasználják, mint a tyúktojást. A struc is többet tojik, mint amennyit ki tud kelteni.

Tamás: Nem lehetne ezt a nagy és erős madarat munkára felhasználni?

Apa: Csak nem szántani akarsz strucmadarakkal?

Tamás: Nem szántani akarok én, apus, hanem arra gondoltam, hogy kis kocsiba be lehetne fogni és villámgyorsan vágatni. Milyen gyönyörű volna egy strucmadaras kocsi.

Apa: Ennyi erővel arra is gondolhattál volna, hogy négyet, vagy hatot fogsz be és úgy

robogsz végig a pusztákon. Látod, nem mondasz lehetetlen dolgot, de mégis nehezen valósítható meg. A struc nem idomítható annyira mint a ló és nehéz befogni. Nehéz a hátára is felülni, pedig elbírná az embert is. De lesiklik róla az, aki ráül. Ha nem így volna a dolog, ma tevék helyett struc-madarak vonulnának keresztül a sivatagon, mert gyorsabbak mint a tevé, a szomjuságot is sokáig bírják.

Tamás: Nem lehetne nálunk strucokat tenyészteni.

Apa: Vannak olyan területeink, ahol jól megélnének. Ha sik, homokos földön valaha birtokod lesz, megpróbálhatod.

A hűtlen madarak.

Dúslombú erdő árnyas rejtekében
Dalolva élt sok-sok, piciny madár.
Erdő-anyóka féltő árnyba vonta
A fészkeket, ha forró volt a nyár.

S ha barna felhő költözött az égre,
A sok madár nem bánta a vihart,
Erdő-anyóka sűrű lombfödéllel
Minden kis fészket gonddal eltakart.

Szélről is óvta, úgy szerette őket,
Termett nekik bogyót, fűvet, magot,
S langy alkonyatkor sok, kis gyermekének
Lágyan susogva bölcsődalt dalolt.

De egyszer őszt jött, zúgó, durva széllel,
Erdő-anyókat tépdese vadul,
S a sok madárka rémüldözve nézte,
Hogy a sűrű lomb sárgán egyre hull.

A ritkult lomb közt pusztán állt a fészek,
Kietlen, őszi ködben a határ,
S egy csúnya reggel más vidékre indult
Mind, mind a sok, rossz, hűtlen kismadár.

A nagybeteg Erdő-anyó magában
Pusztult, hanyatlott, hervadt sirfelé,
S hogy az utolsó kismadár is elment,
A szive, óh jaj, meghasadt belé.

A szél sikongva jár a puszták fák közt,
A szürke égről egyre hull a hó,
S a holt világon büszkén vágat átál
Viharlován táncolva Télapó.

Baloghné Molnár Mária.

Disznótorban.

— Irtá: Petőfi Sándor. —

Nyelvek és fülek! Esend,
Figyelem!
Szóm fontos beszédre
Emelem.

Kalljátok, mit ajkim
Zengenek;
Egyszersmind az ég is
Kallja meg.

Kosszan nyuljon, mint e
Kurkaszál,
Életünk rokkáján
A fonál.

Válamint e sültre
A mi szánk,
Mosolyogjon a sors
Szája ránk.

S életünk fölé ha
A halál
Romboló torát meg-
Ültni száll:

Egy gömböc legyen a
Magas ég
És mi a gömböcben
Töltelek.

(Jankó János rajza.)

A köd.

— Irta: Baloghné Molnár Mária. —

December közepén járt az idő. Karácsony sejtelmes, igézetes hangulata pihent már a világon s fehér volt minden, olyan fehér, mint a gyermekek álma karácsony felé. A szobában nem égett a lámpa, csupán a hó világított be az ablakon s a kályhában kergetőző lángnyelvek rajzoltak csodálatos képeket a falra. Nagymama öreg, karosszékeiben a kályha mellett ült s álombaringató, halk hangon mesélt nekünk.

— Bizony, gyerekek, régen történt. Nagyapátok még akkor szép, fiatal férfi volt, pedig de régen pihen már messze, messze a túri temetőben! . .

Akkor is ilyen szép, fehér volt a világ. Mi kint laktunk a Deseffy uradalom egyik pusztáján, Peresen. A tiszti lak ablakából, ameddig a szem elláthatott, sikk, hófehér szőnyeg borult a földre, s itt-ott kis, fekete alakok mozogtak rajta. Tudjátok, mik voltak azok a fekete foltocskák? A tanyai iskolába igyekező, tanyai gyerekek. Kis lábuk térdig süppedt az úttalan hóba s hónuk alatt egy-egy fatuskót szorongattak, amit szüleik küldtek tőlük minden nap az iskolaszoba kifűtésére.

Karácsony után két napra történt, hogy reggel ismét szánakozva néztem a hősivatagon bandukoló kisembereket. Csupós szél nyargalászott a pusztán s az ég szürke komorsággal borult a földre. Dél felé aztán elállt a szél s nehéz, sűrű köd ereszkedett alá. A kisemberek az iskolából már hazafelé vették útjukat és a közeli tanyákba szerencsésen meg is érkeztek. Hanem a Szécsi Gáborék tanyája messze esett az iskolától, s mire a két gyermek, Lidike és Pista, haza érkeztek volna, akkorra már átláthatatlan sűrűséggel gomolygott a köd. Az utat mutató lábnyomok eltűntek előlük a ködben s még egymást is alig láthatták, nemhogy a messze tanyák látszottak volna. Ki tudja, milyen félelemmel rohanta a végnélküli hópusztát a két eltévedt gyermek. Kiáltozni

sem mertek, féltek a feljükk hangzó, idegen kutyaugatástól.

Az est jórögen leszállt már, amikor kétségbeesve kopogott be hozzánk Szécsiné. Órák hosszát tévelygett már ő is a sűrű fekete ködben, kicsinyeit keresve, míg végre az uradalom majorjába tévedt s könyörögve kérte nagyapátokat, küldjön embereket a két gyermek keresésére. A jószívű béresek szívesen vágtak neki az úttalan, világtalan ködnek, de valamennyien eredménytelenül tértek vissza.

A major lassan lecsendesedett, lakói aludni tértek. Nagyapátok éjjél felé észrevette, hogy szél kerekedett, mely szétépte az állhatatos, nehéz ködlepett s a fagyos pusztára letekintgettek a sötétkék égen virrasztó csillagok. Nagyapa felkelt. Elővezettette kedvenc pejlovát, puskáját vállára akasztva, fürge vizslájától kísérve elindult a gyermekek keresésére. Összevissza járta a vidéket, de hiába. Seholsenki. Az okos vizsla azonban nyomra akadts nagyapa követte a fürgén szaglászó kutyát. Az iskolától jó félóránnyira, a Szécsi tanyától épp ellenkező irányban, a túri kertek alatt kis fekete halom feküdt a földön. Lidike volt és Pista. Egymás kiskezét szorítva aludtak a hó vánkoston, mélyen, mélyen . . .

Arcocskájuk mosolygott, lelkük bizonyosan a rózsafelhős, illatos menyországbán járt.

Már szürkén derengett a reggel — éppen aprószentek napjának reggele volt — amikor nagyapátok belovagolt a két megfagyott gyermekkel a major kapuján.

— Ej no, ne sirjatok hát, kis bohók, hiszen a menyországbán angyalkára volt szükség, azért hivta magához a jó Isten Szécsi Lidikét és Pistát, aprószentek napjára virradó éjszakán . . .

A bátorság nagy ékesség,
Ha jár vele szívemesség.
E nélkül a bátorságod
Jóra csak ritkán használod.

TÉL KÖZEPE.

(Vasile Alexandri költeménye.)

Az erdőben pattan a tölgy. Éles, kegyetlen fagy van,
A csillag is fagyottan áll, az ég is mintha vasban.
De csillogás, van ragyogás, szikrázva, elkeverve
A hómezőn, gyémántmezőn, a messzi végtelenbe.

Felette a magasba szállt, fehér füstoszlopokra
A boltozat nagy templomként mintha reáhajolna.
Mély kékje fenn a végtelen jóság, mennyég világa,
Most önti el sejtelmesen a hold szelid sugára.

Mi megkapó, mi nagyszerű, ezer csillagszemével
Behintve a templomhajót megannyi gyertyafénnyel.
Oltárai a nagy hegyek, erdő az orgonája,
Rémhangon ott a téli szél a zsoltárt intonálja.

Most áll a csend a végtelent megülni némaságban,
Nincs zörrenés, szárnyrebbenés, sem léptek a határban.
De nézd' amott holdfény alatt elnyulni hosszú testtel,
Farkas elől az áldozat fut irtó rémülettel.

Fordította: dr. Szeremley Ákos.

Egy szegény fiu története.

— Irta: Dánielné Lengyel Laura. —

II.

Misi kábultan szált le a vonatról. A nagy nyüzsgés-forgás, mely a budapesti pályaudvaron van, még jobban elszedítette. Ijedten kapaszkodott Borsosné kezébe. Az egyetlen ismerős ennyi töméntelen idegen arc közepette. Misi ijedten rezzent össze: ha ő most itt eltévedne... merre menne, kihez fordulna? Egy régi mese jutott az eszébe a két kis árváról, kiket gonosz mostohájuk be vitt a rengetegbe, hogy ott pusztuljanak el. A két gyermek azonban okos volt. Buzaszemet szórtak el az uton, a melyen jöttek és így haza találtak. Misi elfogódott szívvel lépegetett nénje mellett és arra gondolt, hogy ha ő is úgy tett volna, mint ezek az árva gyermekek, mennyi buza kellett volna erre a hosszú utra? Aztán ha meg is mutatná a hosszú utat, hol van most az ő otthona? Az édes anyja, édes apja sirjánál....

— No, mi az? — kiáltott fel Tilda néni haragosan — mit szorongatod a kezemet, mi a bajod? Most meg még sirsz is! No én ugyan finom kis bőgőmasinát szereztem be magamnak. De azt mondom, fiu, hogy ennek vége legyen. Nem bánt senki, hát ne is vágj ilyen fancsali arcot, mert ezt nem türom.

— No, no — mondta Borsos uram, ki sajnálni kezdte a fiut — nem bánt nálunk senki, nem vagyunk mi rossz emberek.

Közben a villamosra ültek és a kis Misi megtörülte a szemeit. Összeszorította az ajkát és visszaszorította a könnyeket szívébe. A szíve szegénynek nagyon nehéz lett ettől a perctől fogva, de Borsosék nem látták többé sirni, pedig elég alkalma, elég oka lett volna rá...

A nagy köruton leszálltak a villamosról s egyik kisebb mellékutcába fordultak. Borsos uram megállt egy háromemeletes nagy, sárga ház előtt és csöngetett az ajtón. Pár pillanatnyi csönd után megjelent a házmester és ajtót nyitott. Borsos uram a zsebeiben kezdett kotorászni.

— Nincs nálam aprópénz házfelügyelő ur, — mondta aztán — majd reggel leküldöm a fiukkal.

— Dejjszen ezt már hallottam néhányszor, — csattant fel mérgesen a házmester. — Hát azt hiszi az ur, hogy bolonddal van dolga és mindig potyázni fog? Vagy fizet, vagy kintmarad az éjszaka...

— Én nálam még van egy pár korona, —

mondta Misi félénken és átnyujtotta azt a két koronát, amit Zsuzsi az utazás előtt nyomott a markába.

Borsos uram mohón kapott utána. Zsebébe csusztatta a két koronát, honnét csudák csudájára egy huszfillérest huzott elő. Misi nagyon csudálkozott ezen, mert hiszen épen az imént hallotta bátyjától, hogy egyetlen krajcárja sincsen.

De még jobban elcsodálkozott azon, ami a lépcsőházban történt.

— Ez többet meg ne történjék, fiu, — mondta Borsosné fenyegető hangon. — Hogy mersz te? . . .

— Ugy van, — vágott közbe Borsos ur, — hogy mersz te pénzt eldugni előlünk? Miért nem adtad át a vasuton, ahogy jó gyermekhez illik? Talán nem tudod, hogy hozzánk tartozol és nekünk kell átadnod mindenedet, hogy gondoskodjunk rólad?

— Kétségkívül, ezt is meg kellett volna tenned, — bólintott Borsosné. Gyermek kezébe nem való pénz. Át kellett volna adnod, amid volt, mihelyst oltalmunk alá kerültél. De most nem erről van szó, hanem arról, hogy mi joggal avatkoztál bele a dolgunkba, mikor a házmesterrel beszélünk? Azt hiszed sok kidobni való hatosunk van?

— A házmester kiabál, veszekszik, de a végén mindig csak beereszt bennünket.

— Ugy van, a végén mindig csak bejutunk a lakásba, — fejezte be Borsosné — és a gyermek sohase avatkozzék a felnőttek dolgába. Megértetted?

— Igen, — felelt Misi halk fátyolozott hangon. Pedig nem igen értett ő ebből a dologból egy szót sem. Ha nem járt a házmesternek a pénz, hogy mert úgy kiabálni? Ha pedig jogos követelése volt, miért tagadták meg tőle?

Még akkor nem ismerte Borsosékat és nem tudta róluk, hogy e különös éldősi nép soha sem fizet senkinek, míg erővel rá nem kényszerítik. Az egész ház ismerte már őket és jól tudta róluk, hogy uton-utfélen adósságot csinálnak, kölcsönöket kéregetnek, de a fizetést a nagyharangra bizzák. Szegény Zádor Misinek fogalma sem volt arról eddig, hogy így is lehet élni. Az édesapja után járó kis nyugdíjból, szépen, szerényen megélték. Igaz, hogy édesanyja erősen takarékoskodott és nagyon vigyázott a pénzre, de szükségét nem szenvedtek soha semmiben és senkinek egy fillérral adósa nem maradtak.

Az ő szegény, özvegy édesanyját tisztelte, becsülte, szerette mindenki s a kis Misinek új és idegen volt a nagy város, de hajh, százszor idegenebb ez a különös léha, könnyelmű gondolkodás, melyeket Borsoséknál látott.

Benn a lakásban két fiu várta őket. Az egyik egyidős volt Misivel, a másik pár évvel

fiatalabb. Megölelték szülőiket, majd Misit nézegették figyelmesen, gyanakodva.

— Aludni, aludni, — mondta Borsosné az üdvözlések után. Fáradtak vagyunk mindnyájan, majd reggel beszélgethetek eleget.

A Borsos család lepihent és lefeküdt a kis Zádor Misi is. De sokáig, nagyon sokáig nem jött álom a szemére. A két fiu, Laci és Pista ott aludtak az ágyukban, ő pedig egy kemény, szük diványon forgolódott. Am lehetett volna ez a divány puha, mint az angyalok párnája, szegény Zádor Misi akkor is ilyen kinos-keservesen forgolódik rajta. Szemei előtt megjelent a kis virágos kert, ahol olyan boldogan futkosott fel-fel egyenesen a vadszőlővel befutott kis házig. Ott a küszöbön, ott áll valaki, az ajkán mosolygás, a szemében szeretet és mikor az a két szerető, puha kar magához szorítja, Misi tudja, hogy a világ legjobb, legbiztosabb helyén van, az édes anyja ölében.

A gyermek belebámul a sötétségbe és új képek tűnnek szemei elé. Látja magát, amint vasárnap délelőtt felveszi ünneplő kék ruháját. Édesanyja ilyenkor különös gonddal kötötte meg nyakkendőjét, aztán megfogja a kezét és együtt indulnak el a templomba. Mig az apró kis piros tetejű házak között végig mennek, asszony, ember, mindenki barátságosan köszön nekik, édesanyja barátságosan, mosolyogva fogadja a köszönéseket. Mindenfelől csak szeretet, melegség sugárzik feléjük. Belépnek a templomba s édesanyja szerető szavakkal, de igen komolyan inti: „Misi fiam, figyelj a tiszteletes ur beszédjére, ne harangozz a lábaddal a pad alatt, ne izegj-mozogj és ne forgasd jobbra-balra a fejedet“. Misi szentül megígéri, hogy minden így lesz, amint az anyja mondta, de azért a lába néha mégis megmozdul, a feje hátra csavarodik s Misi vidáman integetni kezd egyik-másik pajtásának. Am csak egy pillanatig tart e rendetlenség. Az édesanyja hamar észreveszi s egy titkos szempillantással megint a helyes mederbe tereli Misi mozdulatait és gondolkozásmódját.

Az istentiszteletnek vége s Misi arra gondol, hogy ma vasárnap van s így bizonyára turósbéles lesz ebédre. Ez a remény nagy jókedvre deríti és mikor kilépnek a templomból nagyot ugrik s ezzel az ugrással már ott is terem pajtásai között.

— De Misi . . . de Misi, — hallja édes anyja szelid, korholó hangját. Misi visszatekint egy percre s jól látja, hogy anyja nem haragszik valami komolyan, inkább csak az illendőség miatt leckézteti. Ott is marad pajtásai közt, míg édes anyja a tiszteletes asszonnal beszélgetve lassan hazafelé tart.

Vasárnap délután mindig van egy sétatujuk. Hat év óta mindig ugyanaz. Ebéd után leszedik a kis kert összes virágait s kiviszik a temetőbe, a Misi édesapjának sírjára. Nincs annál szebb, gondozottabb sír az egész temetőben.

Látszik, hogy a soha el nem alvó, meg nem gyengülő szeretet viseli gondját. A sir mellett egy kis pad van, ott ül Zádor Mihályné a fiával. Misi hallgatja mint mondja el édesanyja, hogy apja, mikor nagy beteg lett, oda kivánczozott szülőfalujába, itt akart pihenni, nyugodni, hol apja, nagypapa, minden nemzetsége pihen. S megered könnyük a fájdalmas emlékeknél, s úgy érzi, hogy itt, a legdrágább halott mellett ülve, még jobban összeforrt a szívük.

Misi most felül a diványon. Hogy is volt, mint is volt az rémületes, az az érthetetlen, kétségbeejtő vég? Egy délután édesanyja azt mondta, hogy fázik. Misi nagyon csodálkozott

ezen, mert meleg augusztusi nap volt. Este korábban megvettette az ágyat Zsuzsival, melyből nem is kelt fel többet soha-soha. Misi most a nagy fekete üreget látja virágos sirhalma mellett. Édesanyja koporsóját eresztik le apja sirhantja mellé. Aztán hallja a hantok tompa dübörgését, hallja a gyászzenéket, érzi, hogy a tiszteletes asszony megsimogatja fejét és azt mondja: „Szegény gyermek“... Aztán... aztán köd borul lelkére és éles, hasogató fájdalom szoritja össze szívét. A kis Zádor Misi hangtalan zokogással turta fejét a párnájába.

(Folytatása következik.)

Stánci néni zongorázni tanul.

Örömmel adom tudtára mindenkinek, akit illet és érdekel, hogy Stánci néni, ismét beköltözött Öcsikék csöndes (de milyen csöndes!) hajlékába. Azaz, hogy nem is igen költözött ki onnét. Nyáron elutazott ugyan néhány hétre egy másik rokonához (mert hát, azt mondta, irtózatosan megsértődnének azok a szegény emberek, ha soha feléjük sem nézne) — de amint meglibbent az első hűvös őszi szellő, az a szellő már magával hozta Stánci nénit Budapestre, Öcsikék meleg családi körébe.

Mondanom sem kell, hogy örömujjongással fogadta mindenki, különösen Öcsike. Első szava ez volt hozzá:

— Hát a Pufit hol teccsett hagyni?

Pufit, Öcsike nagy ellenségét csakugyan elhagyta Stánci néni a vidéki rokonoknál. Érezte, hogy rossz vége lesz ennek a nagyeszű kutyának, ha még egyszer összekerül Öcsikével. Akárhogy fájt is érte a szíve: megvált tőle és csak Pincurkát, a cicát hozta magával, aki „sohasem kezdte“ a verekedést.

Hát Stánci nénit meg Pincurkát csakugyan jó szívvvel lehetett látni, de hozott Stánci néni még valamit. Vagyis nem ő hozta, hanem négy ember emelte be nagy szuszogva a szobába. Ez a valami egy zongora volt.

— Kedveseim, — jelentette be Stánci néni ragyogó arccal — tudjátok meg, hogy holnap-tól fogva zongorázni tanulok.

— Érzem, hogy nagy tehetségem van a zenéhez.

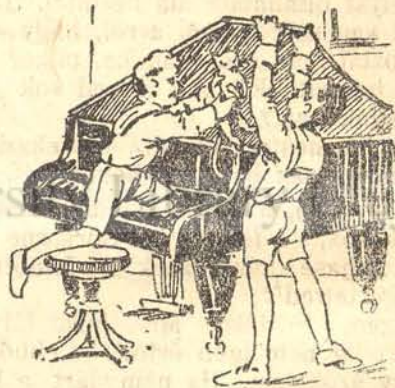
— Kár, hogy gyermekkoromban jó szüleim nem tanítottak, no de egy kis szorgalommal majd csak segíték a bajon.

— Gyakorlok én szívesen tíz órahosszat is egy nap. Egy esztendő alatt olyan művész lesz belőlem, hogy a Vigadóban rendezek hangversenyt!

Öcsike apuskája egy kicsit furcsa arcot vágott, mikor meghallotta, hogy Stánci néni mindennap kora reggeltől késő estig szándéko-

zik verni a zongorát. Dehát mit csináljon? A vendég — vendég.

És másnap csakugyan megkezdődött Stánci néni tanulása. Reggel eljött hozzá a tanítója,

egy pápaszemes öreg bácsi. Az feladta neki a leckét. Stánci néni pedig tanulta, tanulta szorgalmasan, egész álló nap. Fáradhatatlanul újra kezdte, amit elhibázott. Mikor már nem hibázta el a hangot, akkor is újra kezdte, hogy ne felejtse el.

Öcsike apuskája egész nap nem tudott dolgozni a zongorázástól. Nem tudott dolgozni másnap sem, harmadnap sem. Eltelt egy hét, két hét, ebédnél minden nap meg kellett di-

csérni Stánci nénit, hogy milyen szépen halad — és Stánci néni nem bizta el magát, nem bizony... még szorgalmasabban gyakorolt.

Végre apuska félrehuzta Öcsikét és így szólt hozzá:

— Te Öcsi! Nem támadt neked valami... nadselü gondolatod?

Öcsike ijedten nézett apuskára. Hogy lehet ilyesmit kérdezni tőle? Hiszen az ő nadselü gondolatai rendszeresen azzal végződnek, hogy apuska palcája... nem, nem fejezem be ezt a mondatot.

— Nem, nem, — felelte Öcsike. — Hogy is támadt volna?

— No, hátha mégis... Stánci néni meg a zongora... Nem tudnád valahogy elriasztani attól a zongorától? Tudod nekem nem illik... De ha neked... véletlenül... valami nadselü gondolatod támadna...

— Nem vernél meg? — kérdezte gyanakodva Öcsike.

— Dehogy vernélek, dehogy vernélek! — mondta apuska. — Itt a kezem, nem disznóláb.

Öcsike belecsapott apuska tenyerébe és komoly képpel mondta:

— Nadselü gondolatom — nincs még, de less! Bizonyosan less!

És lett is. Összeségott Andrissal. Az szokása szerint hamarosan kitalálta, miről van szó! Megfogták Pincurkát (könnyen engedte megfogni magát, hiszen jó barátságban voltak) s egy őrizetlen pillanatban, mikor Stánci néni — ó, csudák csudája! — nem ült a zongora mellett: zsuppsz, bedobták a zongora fődele alá.

A következő percben már jött is Stánci néni, hogy elfoglalja rendes helyét a zongora mellett. Gyönyörűséggel lapozgatott a kótái között. Már éppen a hatodik oldalán tartott az „Ujjgyakorlatoknak“. Hiába, szorgalommal két hét alatt sokra viheti az ember!

Leütött egy hangot.

— Pamm!

A zongorában megszólalt egy másik hang:

— Miau!

De Stánci néni nem is hallotta, nagy boldogságában, hogy ezt a hangot hibátlanul ütötte le. Következett a másik:

— Pimm!

A zongorából megint valami ilyen hang hallatszott ki:

— Mrrrnyáu!

— Pumm! Pamm! Pimm — pipimm! — folytatta nekitüzesedve Stánci néni.

— Miau! Mrrrnyáu! Miau! — folytatta még tüzesebben az a másik hang a zongorában. És a hang gazdája most már nem elége-

dett meg saját énekével, hanem összevissza kezdett szaladgálni az érchúrokon. Zimm — zümm — bimm — bamm — miau — mrrrnyáu!

— Pumm! Pamm! — kalapálta Stánci néni. De ezek a hangok már mégis csak megzavarták.

— Megbolondult ez a zongora? — mondotta magában.

Felállt, hallgatódzott — a titokzatos hangok akkor is hallatszodtak, amikor ő nem játszott. Felnyitotta a zongora tetejét — és a megriadt, kétségbeesett Pincurka egyenesen az arcának ugrott.

— Ki tette ezt a macskát a zongorába? — kiáltotta Stánci néni, mikor nagysokára magához tért ijedtéből.

— Én, mondta Öcsike — és mellét kifesztve állt oda Stánci néni elé.

— Meg én, — mondta Andrissal. — Én is segitettem neki.

— Hogy mertétek, akasztófárávaló kölykei?

– Azst akartuk, – felelte Ösike, – hogy engedje dolgozni az apunkánkat, mert mi éhenhalunk, ha Stáncsi néni ennyit zsongorázsik mindennap.

– Ugy! Hát ti csak ennyire becsülitek a művészetet? – szólt Stáncsi néni. – No, ilyen

háznál én egy napig sem maradok tovább. Megyek más rokonokhoz.

... Stáncsi néni elment, a zongorát utána vitték – és ez volt Ösikének első „nadselü gondolata”, amiért nem verést, hanem egy tábla csokoládét kapott apuskától.

A rózsá-mohák.

– Irta: Szondy György. –

Volt egyszer valahol egy óriás hegység. Égbenyúló csúcsain sohasem olvadt el a hó. Lejtőin kopár sziklákat perzselte a napsugár. Közöttük nem virult egy árva fűszál sem, sehol.

De egyszer rápillantott az Ur a rózsás hajnalpirban ragyogó órmókra.

– Itt rózsakert fog majd illatozni! – szólott egyik angyalához és egy piciny növénykét adott a kezébe. Ültesd el ezt a havas csúcok alatt a sziklák közé!

Az angyal vállain meglibbentek a hattyuszárnyak és mint egy fénylő csillag, szállott a nagy égen a hegység felé.

A növényke, amit a kezében vitt nem rózsá volt. Parányi moha csupán, de angyal tudta, hogy az Ur utjai csodálatosak. Bízó hittel ültette el a gyenge növénykét a sziklahasadékba és amikor elkészült munkájával, megcsókolta didergő leveleit: Rózsák fakadjanak belőletek!...

Most hát ott zöldelt a csipetnyi moha a nagy hegység sziklás oldalában.

A napfény meleg sugarakkal simogatta körül, ám a hegység gúnyosan kacagott, amikor a kis mohát észrevette.

– El kell pusztítani! – zúgták a sziklák és hanyatthomlok zúdultak le haragjukban a mohaszálra. De az meghajolt alattok és a sziklák dübörögve száguldottak át rajta és nem ártottak neki. Eljött a messze jégmezőkről az Északi Szél és hóleppellel takarta be a lejtőket. A kis moha eltűnt a fehér forgatagban; de pirinyó gyököcskéi görcsösen kapaszkodtak a sziklákba és az Északi Szél nem tudta leszakítani.

– Olyan piciny, hogy meg sem lehet fogni! Nem veszedelmes! – kiáltotta haragjában és csikorogva szállt vissza a sarki tengerek mellé, ahol jegesmedvék leskelődnek a jégtáblákon a nagybajszu rozsmárookra.

A moha pedig összehuzta levélkékét a hótakaró alatt és olyan volt, mintha meghalt volna. De mikor olvadt a hó, új életre ébredt a meleg

napsugárban és friss ágakat hajtott mindenfelé. Az ágakból új mohaszálak sarjadztak.

Multak az évek. Minden esztendőben növekedett a zöld mohaszőnyeg a sziklák oldalában. Lassanként bársonyos ruhát öltött a hegyhát. A sziklák hiába gördültek le a zöld szőnyegre, az Északi Szél hóförgetege hasztalanul temette be fagyos leplével, a növénykék már sokan voltak és az elpusztulók helyett tizszer annyi friss moha-szál született minden új tavasszal. De a hegység a magas égbe furódott még mindig csúcsain a legforróbb nyár sem olvasztotta meg a havat. Évezredek, évek milliói teltek el és a rózsáknak még hire-hamva sem volt. Csak a mohaszőnyeg szegény növénykéi küzdöttek a viharokkal.

– Érdemes itten kinlódni? – sóhajtoztak gyakran a mohaszálak, mikor hóförgeteg kavardott felettük és a sziklák között sikoltozva bugott a vihar. – Lehet itt valaha boldogabb az élet? Évmilliók jártak le, mióta küzdünk a sziklával, hóval, viharokkal és a hegység még mindig olyan magas, mint azelőtt. Kinek van ereje, hogy síksággá gyalulja a havas csúcokat? Óh bizonytaln kegyetlen a mi Alkotónk és hiábavaló a mi életünk nyomorusága!

Egyik tavaszon különösen erős és szép mohaszál emelte ki fejét a többi közül. Ő nem volt kicsinyhitű. Talán sejtette is az Ur akaratát és gyakorta vigasztalta kétségesskedő testvéreit a szebb jövő boldog reményével.

Ám a tavasz irtózatoss volt abban az évben. Mázsás sziklák görögtek alá a magasból, a szél elfagyasztotta a mohaszőnyeg friss hajtásait és a megmenekülteket zuhogó vadvizek mosták le feneketlen mélységekbe. Napról-napra pusztult a bársonytakaró. A sziklák ős meztelenségükben bukkantak elő ismét és úgy látszott, most sikerül a hegységnek kiirtani az utolsó mohaszál is.

És ekkor megrendült a szép erős mohaszál hite.

– Elveszett minden! gondolta fájdalmasan.

– Elveszett minden és el kell pusztulni nekem is; pedig semmi haszon nem fakad a halálomból!

És mikor a havas csúcsok fölött kifeszítette fekete sátorponyváját az Éj, felfohászko-dott a szép, erős mohaszál:

– Engedd meg, Uram, hogy meneküljek innen! Itt mindennek vége és semmi haszna sincsen a haláломnak. Engedd, hogy meneküljek más hazába, ahol hatalmas nagy növényé fejlődhetnek. Hiszen én nagyobb és erősebb vagyok, mint a többi!

A csillagok mozdulatlan némaságban ragyogtak a magasban. A mohaszál álomba szenderült.

Enyhe napsugár csókolgatta álmában és egy angyalt látott leszállani a fehér fellegekből, amik halkán és méltóságosan úsztak át az égen, mint puhatollú, óriás madarak.

– Az Ur küldött a Te vigasztalásodra! – szólott az angyal.

– Áldott, aki jött az Urnak nevében! – sóhajtott boldogan a mohaszál. – Elmehtek hát boldogabb hazába?

– Téged ide helyezett az Ur! – felelt az angyal. – Itt kell maradnod. Ez a sorsotok mindnyájatoknak.

– De én nagyobb és erősebb vagyok, mint a többi! Én rózsafa lehettem volna boldogabb hazában! – ellenkezett a mohaszál.

– Igen, de mohának alkotott, mohaszőnyeg díszére az Ur. Meg kell hát osztanod a mohák sorsát. De, hogy a hited el ne vesszen, megengedtetik Neked, hogy láss ez egyszer az Isten szemeivel!

Igy szólt az angyal és kiemelte a szép, erős mohaszálat a sziklák közül és átsuhant vele az égen.

A mohaszál felemelte fejét az angyal kezében és egyszerre látta az egész világot. Mennyei fényesség sugárzott körülötte, csodásan ragyogó, aranyos-kék felhők között látta az Urat, angyaloktól körülvéve és az Ur trónusa körül napok és csillagok miriádjai keringtek a legmesszebb távolokig.

– Nézd, ott van a te hazád! – mutatott az angyal a messze Föld egyik pontjára.

A mohaszál odanézett. A magas hegység oldalában látta a viruló, zöld mohaszőnyeget. A hóvihar már elvonult, most napsugár csillogott

a nedves leveleken és a zöld szőnyeg csodálatos gyorsan nőtt és terjeszkedett. A mohaszálak gyökérkéi behatoltak a sziklák repedéseibe és egyre mélyebbre fúrták magukat. A havas csúcsokon olvadozott a hó a nyári napsugárban; a hólé lecsurgott a mohaszőnyegre, beszívárgott a gyökerekhez és éjjelenként megfagyott a repedésekben és mázsás sziklatömböket repesztett le a hegy oldalából. A sziklák mennydörögve zúdultak alá a mélybe. Sok-sok mohaszálat ragadtak magukkal, de a völgyben széttöredeztek és feltöltötték a mélyedéseket. A mohaszál látta, hogy az óriás hegység csúcsai kopnak és a szakadékos völgyek eltűnnek a szétmálló sziklák törmelékében. A mohaszőnyeg pedig folyton-folyvást nőtt és az elhaló mohaszálakból gazdag termőföld lett. Mentől többet pusztított ei a vihar, annál vastagabb rétegben borult az életet adó földréteg a sziklákra.

Néhé zajló patakok eredtek a fehér csúcsok alatt, amik szikláról-sziklára szökdeltek és mikor a felhők a hegyre öntötték szürke zsákjaikból a vizet, kiléptek medrűkből és elsodorták a mohaszőnyeget és a termőföldet.

De lenn a völgyben megjuhászott a vágatásuk. Elterítették a víz partján, amit a magasból hoztak és a patakon új mohaszőnyeg keletkezett. Ez még gyorsabban nőtt; az elhalók még dúsabban halmozták fel a termőtalajt.

Már idegenalaku füvek is hajladoztak a mohaszálak között. A csúcsokról lassanként eltűnt a hó, mert a csúcsok alacsonyabbakká váltak; a kopár szirtek helyén pedig lankás hegyoldal domborult. A lankákon és a völgyben sötét fák koronái emelkedtek, a fák alatt tarka virágok nyíltak. Madárdal zengett az ágak között és a tisztásokon nagyszemű őzek és szarvasok legelésztek.

De a fában és virágokban a rég elhalt mohaszálak éltek tovább. A gyökereket az ő korhadó testök táplálta és az erdő csak azért nőhetett, a virágok csak ezért tárhatták ég felé színes kelyheiket, mert előttük millió és millió szerény mohaszál pusztult el a szenvedések esztendejében.

– Óh de szép ez! – sóhajtotta boldog büszkeséggel az álmodó mohaszál. Az Ur trónja körül pedig himnusz csendült fel az angyalok ajkán.

– Egy óra járt le az Ur idejéből! – szólott az angyal és ő is együtt énekelt a többiekkel. A mohaszál lehajtott fejjel hallgatott.

Az ének véget ért és a mohaszál ismét a Földre nézett. Már nem látta az erdőt. Aranyos kalásztenger hullámozott a helyén és a hegység már alacsony dombokká lapult. Az aratók vidám felvonulását látta, akik kalászból fontak a fejükre koszorút és énekelve vágták a rendet.

De hirtelen katonák bukkantak fel a vetések között. Ágyuk dörögtek, ropogott a puska és a gabonát fujó paripák tiporták le és a kalászokat pirosra festette az elesett katonák vére.

Mikor véget ért az ütközet, eltemették a halottakat és a sirokon még dúsabb mezőt fakasztott az új tavasz.

A patakok pedig még mindig hordták a dombokról a földet és így lassanként elsimult a föld ott, ahol valamikor a hegység csúcsai nyultak az égbe. Beláthatatlan, óriás mező veszett a végtelenbe és a mezőre virágosan, színes zászlókkal jöttek el az emberek és ünnepet ültek.

— Áldott legyen az Ur, aki lehozta az Eget a földre! — zengett az ének és a világ népei kézenfogva állottak ott az Isten szabad ege alatt és mindenkinek szeretet lakozott a szívében és az Urnak félelme.

A mezőt pedig rózsákkal ültették be, hogy legyen emlékeztetője a nagy eseménynek.

Fehér és piros rózsák nyitak a síkon mindenütt, ameddig a szem ellátott. De a rózsák is a mohaszálakból lettek; és míg boldogan tárták ki kelyheiket a ragyogó napsugárban, megemlékeztek azokról, akik előttek a szenvedés útját járták. És az illatuk felszállt a kéklő magasságba az Ur zsámolyához, aki szerény mohaszálak erejével rózsakertet varázsolt a kopár szirtek hajdani birodalmába.

— Most mindent láttál! — szólalt meg ekkor az angyal. — Rózsák fakadnak majd itt ezen a helyen! De azokat a rózsákat ti nem láthatjátok, mohák; mert ti magatok lesztek azok a rózsák! Ne félj hát, csak higgy! Mert nincsen halál, csak élet!

— A mohaszál ámulva ébredt álmaiból. A csúcsokról sivitott az Északi Szél, zuhogtak a vadvizek és a mohaszál tudta, hogy most neki is pusztulnia kell.

— Bizony mondom, rózsák fognak itt illatozni és azok a rózsák mi leszünk! — így kiáltott a szép, erős mohaszál, mikor a zúgó áradat

őt is elsodorta a mélybe. De nem sajnálta az életét, mert ismerte az Ur akaratát és érezte, hogy az ő halála is termékenyebbé teszi a sziklát és millióknak ad erőt a szenvedések elviselésére . . .

FEJTÖRŐ.

A sorsolásban való részvételre egy rejtvény megfejtése is jogosít!

A rejtvények megfejtését, a megfejtők és nyertesek névsorát egyszerre, a megfejtést követő hónap végén közlöm!

Betűrejtvény.

— Beküldte: Rosenfeld Lili. —

P p p p p $\frac{as}{i}$

Verses rejtvény.

— Beküldte: Illyés Jakab. —

Forró sivatagok réme,
Ember, állat egyaránt fél tőle.
Ha egy betűt teszel nevének végére,
Egy nagy nemzet lánya lesz belőle.

Számrejtvény.

— Beküldte: Dániel Olga. —

X X 9 $\frac{8}{10}$

Betűrejtvény.

— Beküldte: Kardos László. —

$\frac{L}{E}$ S B

Számrejtvény.

— Beküldte: Diószeghy Lajos. —

19, 7, 1, 5. A sivatag hajója.
11, 17, 18, 8. Régi hangszer.
13, 12, 6. Világít.
4, 15, 3, 10, 4. Az erős fény teszi.
9, 10, 16, 11, 2. Evőeszköz.
1-19. Közmondás.

– Meeeee – felelte Juli bánatosan. – De én csak Drákut szeretem!

– Majd adok én neked, – mekegte rikácsolva az anyja, – itt van Csiki, a szép szürke és előkelő ifju, annak már a dédapja is előkelő szénégetők udvarában nevelkedett s az emberek kezéből eszi a kenyérhéjjat és minden ember hívásra odaszalad, mert van műveltsége és nem vadult úgy el, mint Dráku, aki mindig melled ejti az apró csokoládét!

– Meeee! Meeee! – Jajveszékelt Juli, – de én nem szeretem Csikit! – én csak Drákut szeretem! – Dráku olyan tüzes, eleven és olyan

szép tenorhangon mekeg! Csiki pedig olyan hideg, mint ott fent az a hócsucs és olyan kellemetlen basszus hangon mekeg és ha kenyeret tartanak elém a gyerekek, mindig elveszi az orrom elől! Meee! Meee!

És bánatában befutott az erdő sűrűjébe, hogy ott egy magas szikláról leveesse magát. De, szerencsére, Dráku észrevette veszedelmes szándékát, utánarohant és nyájas mekegésével sikerült visszarántani Julit az örvény széléről. Ott elhatározták, hogy inkább elbujdosnak, de egymás nélkül nem élnek.

(Vége következik.)

Tamás érdeklődik.

(A strucmadárról.)

Tamás: Sohasem képzeltem, hogy a strucmadarat meg lehet szelidíteni. Most azonban Jókai Mórnak egy kis elbeszélését olvastam, amelyben egy megszelidített strucról van szó. Ez a struc mindenfélét elnyel. Igazán nem árt neki, ha emészthetetlen tárgyakat lenyel?

Apa: A strucmadarat csakugyan meg lehet szelidíteni. Az afrikai családok udvarán ott sétálgat igen gyakran a szelid struc. Nem a hasznáért tartják, hanem csak dísznek, mint mi például a pávát. Ez az óriás madár nyugodtan sétálgat az udvaron, nem is gondol arra, hogy testvérei kinn a pusztán megelőzik a leggyorsabbán vágató paripát. Futás közben hosszú lábaikkal 3–4 métert lépnek egyszerre és így nem csodálkozhat, ha gyorsan haladnak. A vadászok is csak úgy fogják el, ha több oldalról bekerítik. Ha egyenes vonalban üldözik, elmenekül a vágató ló elől. Különösen akkor, ha nincs nagy forróság. Ha égetően süt a nap, hamar eltikkad. Ilyenkor könnyebben el lehetne fogni, de a nagy forróságban a ló sem tud sokáig vágatni.

Ami Jókai ír a falánkságáról, azt elhiheted. Bekap sok minden emészthetetlen dolgot. Vannak ilyen falánk állatok. A cápa gyomrában is sok mindent szoktak találni. De a struc gyomra sokszor olyan mint egy raktár. Ahol struc van, jobban vigyáznak a szekrények kulcsaira. Ha leteszik valahol, legtöbbször kár keresni, mert az egész kulcsosomó bevándorolt a falánk madár gyomrába. De egyáltalán nem válogatós. Lenyeli a gombot, a pénzt a pénztárcával együtt, eltünteti az ékszereket, bekapja a szeget és utána a kis kalapácsot is, ha szegezés közben pillanatra otthagyják a szegesomót. Ahol struc van, ott rendszernek kell lenni. Azt hiszem, a széllyelhagyott ceruzáid, gumid és rajzszegeid kis játékpisztolyoddal együtt eltűnének. Szinte szeretnék a házba egy strucmadarat szerezni, legalább az íróasztalon mindig rend volna. Nem

úgy értem, hogy ti szépen mindent elrakosgátátok, hanem a struc elvégezné a takarítást.

Tamás: Nem szúrják ki a gyomrát ezek a kemény és néha hegyes tárgyak?

Apa: Lehet, hogy egyiknek-másiknak megártanak, de a legtöbbnek semmi baja se lesz tőle. Nem olyan gyenge a gyomrának a fala. Vannak a strucnál kisebb madarak is, melyek a legélesebb, a legszúrósabb tárgyakat is elnyelik. A saskeselyű például a leghegyesebb csontot is lenyeli, nem is egy darabot, hanem egymásután többet. Ilyenkor a megfeszülésig megteik az előgyomra. Kivülről kitapogathatod a csontokat. Egyszerre megindul az őrlő gépezet, surlódni kezdenek a csontok, forog a gyomor s te hallgathatod az egymáshoz dörzsölt csontok csikorgását. Két-három óra alatt folyékony pép válik a kemény csontokból, lefolyik a második gyomorba és az első már felkészülten várja az újabb táplálékot. A strucnak nincs ilyen erős gyomra, de sokkal nagyobb.

Tamás: Egyszer nélküled voltam a múzeumban. Láttam ott egy structójást. Akkor azt mondták nekem, hogy a struc nem ül rá a tojására, hanem bekaparja a forró homokba. A nap aztán kikölti. Én akkor ezt nem akartam elhinni. Tudtam már, hogy éjjelre sok vidéken nagyon lehül a levegő. A költéshez pedig egyenletes meleg kell. Elnéztem a költő tyúkot; nagyon rövid időre hagyja el a tojásait.

Apa: Most az egyszer nagyon helyesen okoskodtál. Nem olyan hűtelen a struc, amilyenek elhíresztelték. Vigyáz az nagyon a tojásaira. De most csodálkozni fogsz, mint ahogy magam is csodálkoztam, amikor először olvastam erről. Nem a tojó ül a tojáson, hanem a kakas. Az apa költi ki, a megfigyelők szerint, a tojásokat, az anya csak akkor ül rá, amikor az apa elmeleg táplálék után. Látod, a kakas nem törődik a kis csirkékkel, a struc-papa nemcsak kikölti őket, hanem viszi sétára is, jó falatokat keres nekik

és megvédelmezi őket. Azért a mama is velük van. Ahogy a tojásból kikelnek már neki indulnak a pusztának s nagyon életrevalók a kicsinyek. Időnkint be-bebujnak apjuk vagy anyjuk szárnya alá, mint a kis csirkék a tyúk alá. Fűvet rágicsálnak, bogarakat, kisebb állatokat szedgetnek. Néha bizony éheznek és szomjaznak is. Talán azért töltik meg a gyomrukat olyan falánk módon. Gondolnak arra, hogy bőjt következik. Ha vízhez érnek, alig tudják abba hagyni az ivást. Ugy tesznek, mint a tevé. Hosszabb időre ellátják magukat vízzel.

Tamás: Ha a struc maga költi ki a tojásokat, hogyan keletkezett az a hir, hogy nem törődik velük, hanem a napra bizza őket.

Apa: Gyakran találtak homokba ázott tojásokat. Innen keletkezett a hir. Az öregek ugyanis elindulnak néha ennyivaló után. A meleg homokot ilyenkor rákaparják a tojásokra. Néha pár óráig is elmaradhatnak így a tojások, hisz a strucok hazájában melegebb van mint nálunk. De mindig visszatérnek az öregek.

Tamás: Ha én Afrikában lakték, otthon próbálnék struc-madarat tenyészteni.

Apa: Már megelőztek, fiam. Nagy struc-tenyésztők vannak már nemcsak Afrikában, hanem Ausztráliában és Amerikában is. Egyes alkalmas helyeket körülkerítenek s itt meglehetősen szabadon mozoghatnak a szelid madarak. Ha nem alkalmas a terület, csak éjszakára gyűjtik össze őket, nappal kihajtják a legelőre. Ahogy itt a falusi gyerekek a libákat őrzik, úgy őrzik az ottaniak a strucokat. Nemigen jut eszükbe, hogy szétszaladjanak. Fogságban nőttek fel, nines fogalmuk a szabadságról.

Tamás: A tollaik miatt tenyésztik őket?

Apa: Igen, fiam. Van a világon talán egy millió szelid struc is. Régebben kitepték tollaikat. Közöttük csak 12-14 toll volt értékes. Ez nagyon fáj a madárnak, sok belebetegedett egyik-másik bele is pusztult. Ujabban levágják a töve felé ollóval a tollat. Ilyenkor a bőrben maradó vég rendesen magától kihull. Elhal. Ha magától nem hullana ki, a levágás után pár hét múlva könnyen kivehető. Az a baj, hogy a szelid strucnak tollai nem olyan szépek, mint a vadon élőké. De azért szívesen vásárolják ezeket a tollakat is. Sok kell a női kalapokra.

De nemcsak a tolla miatt tenyésztik a strucmadarat. A tojását ép úgy felhasználják, mint a tyúktojást. A struc is többet tojik, mint amennyit ki tud kelteni.

Tamás: Nem lehetne ezt a nagy és erős madarat munkára felhasználni?

Apa: Csak nem szántani akarsz strucmadarakkal?

Tamás: Nem szántani akarok én, apus, hanem arra gondoltam, hogy kis kocsiba be lehetne fogni és villámgyorsan vágatni. Milyen gyönyörű volna egy strucmadaras kocsi.

Apa: Ennyi erővel arra is gondolhattál volna, hogy négyet, vagy hatot fogsz be és úgy

robogsz végig a pusztákon. Látod, nem mondasz lehetetlen dolgot, de mégis nehezen valósítható meg. A struc nem idomítható annyira mint a ló és nehéz befogni. Nehéz a hátára is felülni, pedig elbírná az embert is. De lesiklik róla az, aki ráül. Ha nem így volna a dolog, ma tevék helyett struc-madarak vonulnának keresztül a sivatagon, mert gyorsabbak mint a tevé, a szomjuságot is sokáig bírják.

Tamás: Nem lehetne nálunk strucokat tenyészteni.

Apa: Vannak olyan területeink, ahol jól megélnének. Ha sik, homokos földön valaha birtokod lesz, megpróbálhatod.

A hűtlen madarak.

Dúslombú erdő árnyas rejtekében
Dalolva élt sok-sok, piciny madár.
Erdő-anyóka féltő árnyba vonta
A fészkeket, ha forró volt a nyár.

S ha barna felhő költözött az égre,
A sok madár nem bánta a vihart,
Erdő-anyóka sűrű lombfödéllel
Minden kis fészket gonddal eltakart.

Szélről is óvta, úgy szerette őket,
Termett nekik bogyót, fűvet, magot,
S langy alkonyatkor sok, kis gyermekének
Lágyan susogva bölcsődalt dalolt.

De egyszer őszt jött, zúgó, durva széllel,
Erdő-anyókat tépdese vadul,
S a sok madárka rémüldözve nézte,
Hogy a sűrű lomb sárgán egyre hull.

A ritkult lomb közt pusztán állt a fészek,
Kietlen, őszi ködben a határ,
S egy csúnya reggel más vidékre indult
Mind, mind a sok, rossz, hűtlen kismadár.

A nagybeteg Erdő-anyó magában
Pusztult, hanyatlott, hervadt sirfelé,
S hogy az utolsó kismadár is elment,
A szive, óh jaj, meghasadt belé.

A szél sikongva jár a puszták fák közt,
A szürke égről egyre hull a hó,
S a holt világon büszkén vágat által
Viharlován táncolva Téliapó.

Baloghné Molnár Mária.

Disznótorban.

— Irtá: Petőfi Sándor. —

Nyelvek és fülek! Esend,
Figyelem!
Szóm fontos beszédre
Emelem.

Kalljátok, mit ajkim
Zengenek;
Egyszersmind az ég is
Kallja meg.

Kosszan nyuljon, mint e
Kurkaszál,
Életünk rokkáján
A fonál.

Válamint e sültre
A mi szánk,
Mosolyogjon a sors
Szája ránk.

S életünk fölé ha
A halál
Romboló torát meg-
Ültni száll:

Egy gömböc legyen a
Magas ég
És mi a gömböcben
Töltelek.

(Jankó János rajza.)

A köd.

— Irta: Baloghné Molnár Mária. —

December közepén járt az idő. Karácsony sejtelmes, igézetes hangulata pihent már a világon s fehér volt minden, olyan fehér, mint a gyermekek álma karácsony felé. A szobában nem égett a lámpa, csupán a hó világított be az ablakon s a kályhában kergetőző lángnyelvek rajzoltak csodálatos képeket a falra. Nagymama öreg, karosszékében a kályha mellett ült s álombaringató, halk hangon mesélt nekünk.

— Bizony, gyerekek, régen történt. Nagyapátok még akkor szép, fiatal férfi volt, pedig de régen pihen már messze, messze a túri temetőben! . .

Akkor is ilyen szép, fehér volt a világ. Mi kint laktunk a Deseffy uradalom egyik pusztáján, Peresen. A tiszti lak ablakából, ameddig a szem elláthatott, sikk, hófehér szőnyeg borult a földre, s itt-ott kis, fekete alakok mozogtak rajta. Tudjátok, mik voltak azok a fekete foltocskák? A tanyai iskolába igyekező, tanyai gyerekek. Kis lábuk térdig süppedt az úttalan hóba s hónuk alatt egy-egy fatuskót szorongattak, amit szüleik küldtek tőlük minden nap az iskolaszoba kifűtésére.

Karácsony után két napra történt, hogy reggel ismét szánakozva néztem a hősivatagon bandukoló kisembereket. Csupós szél nyargalászott a pusztán s az ég szürke komorsággal borult a földre. Dél felé aztán elállt a szél s nehéz, sűrű köd ereszkedett alá. A kisemberek az iskolából már hazafelé vették útjukat és a közeli tanyákba szerencsésen meg is érkeztek. Hanem a Szécsi Gáborék tanyája messze esett az iskolától, s mire a két gyermek, Lidike és Pista, haza érkeztek volna, akkorra már átláthatatlan sűrűséggel gomolygott a köd. Az utat mutató lábnyomok eltűntek előlük a ködben s még egymást is alig láthatták, nemhogy a messze tanyák látszottak volna. Ki tudja, milyen félelemmel rohanta a végnélküli hópusztát a két eltévedt gyermek. Kiáltozni

sem mertek, féltek a feljükk hangzó, idegen kutyaugatástól.

Az est jórögen leszállt már, amikor kétségbeesve kopogott be hozzánk Szécsiné. Órák hosszát tévelygett már ő is a sűrű fekete ködben, kicsinyeit keresve, míg végre az uradalom majorjába tévedt s könyörögve kérte nagyapátokat, küldjön embereket a két gyermek keresésére. A jószívű béresek szívesen vágtak neki az úttalan, világtalan ködnek, de valamennyien eredménytelenül tértek vissza.

A major lassan lecsendesedett, lakói aludni tértek. Nagyapátok éjjél felé észrevette, hogy szél kerekedett, mely szétépte az állhatatos, nehéz ködlepett s a fagyos pusztára letekintgettek a sötétkék égen virrasztó csillagok. Nagyapa felkelt. Elővezettette kedvenc pejlovát, puskáját vállára akasztva, fürge vizslájától kísérve elindult a gyermekek keresésére. Összevissza járta a vidéket, de hiába. Seholsenki. Az okos vizsla azonban nyomra akadts nagyapa követte a fürgén szaglászó kutját. Az iskolától jó félórányira, a Szécsi tanyától épp ellenkező irányban, a túri kertek alatt kis fekete halom feküdt a földön. Lidike volt és Pista. Egymás kiskezét szorítva aludtak a hó vánkoston, mélyen, mélyen . . .

Arcocskájuk mosolygott, lelkük bizonyosan a rózsafelhős, illatos menyországbán járt.

Már szürkén derengett a reggel — éppen aprószentek napjának reggele volt — amikor nagyapátok belovagolt a két megfagyott gyermekkel a major kapuján.

— Ej no, ne sirjatok hát, kis bohók, hiszen a menyországbán angyalkára volt szükség, azért hivta magához a jó Isten Szécsi Lidikét és Pistát, aprószentek napjára virradó éjszakán . . .

A bátorság nagy ékesség,
Ha jár vele szívemesség.
E nélkül a bátorságod
Jóra csak ritkán használod.

TÉL KÖZEPE.

(Vasile Alexandri költeménye.)

Az erdőben pattan a tölgy. Éles, kegyetlen fagy van,
A csillag is fagyottan áll, az ég is mintha vasban.
De csillogás, van ragyogás, szikrázva, elkeverve
A hómezőn, gyémántmezőn, a messzi végtelenbe.

Felette a magasba szállt, fehér füstoszlopokra
A boltozat nagy templomként mintha reáhajolna.
Mély kékje fenn a végtelen jóság, mennyég világa,
Most önti el sejtelmesen a hold szelid sugára.

Mi megkapó, mi nagyszerű, ezer csillagszemével
Behintve a templomhajót megannyi gyertyafénnyel.
Oltárai a nagy hegyek, erdő az orgonája,
Rémhangon ott a téli szél a zsoltárt intonálja.

Most áll a csend a végtelent megülni némaságban,
Nincs zörrenés, szárnyrebbenés, sem léptek a határban.
De nézd' amott holdfény alatt elnyulni hosszú testtel,
Farkas elől az áldozat fut irtó rémülettel.

Fordította: dr. Szeremley Ákos.

Egy szegény fiu története.

— Irta: Dánielné Lengyel Laura. —

II.

Misi kábultan szált le a vonatról. A nagy nyüzsgés-forgás, mely a budapesti pályaudvaron van, még jobban elszedítette. Ijedten kapaszkodott Borsosné kezébe. Az egyetlen ismerős ennyi töméntelen idegen arc közepette. Misi ijedten rezzent össze: ha ő most itt eltévedne... merre menne, kihez fordulna? Egy régi mese jutott az eszébe a két kis árváról, kiket gonosz mostohájuk be vitt a rengetegbe, hogy ott pusztuljanak el. A két gyermek azonban okos volt. Buzaszemet szórtak el az uton, a melyen jöttek és így haza találtak. Misi elfogódott szívvel lépegetett nénije mellett és arra gondolt, hogy ha ő is úgy tett volna, mint ezek az árva gyermekek, mennyi buza kellett volna erre a hosszú utra? Aztán ha meg is mutatná a hosszú utat, hol van most az ő otthona? Az édes anyja, édes apja sírjánál....

— No, mi az? — kiáltott fel Tilda néni haragosan — mit szorongatod a kezemet, mi a bajod? Most meg még sirsz is! No én ugyan finom kis bőgőmasinát szereztem be magamnak. De azt mondom, fiu, hogy ennek vége legyen. Nem bánt senki, hát ne is vágj ilyen fancsali arcot, mert ezt nem tűröm.

— No, no — mondta Borsos uram, ki sajnálni kezdte a fiut — nem bánt nálunk senki, nem vagyunk mi rossz emberek.

Közben a villamosra ültek és a kis Misi megtörülte a szemeit. Összeszorította az ajkát és visszaszorította a könnyeket szívébe. A szíve szegénynek nagyon nehéz lett ettől a perctől fogva, de Borsosék nem látták többé sirni, pedig elég alkalma, elég oka lett volna rá...

A nagy köruton leszálltak a villamosról s egyik kisebb mellékutcába fordultak. Borsos uram megállt egy háromemeletes nagy, sárga ház előtt és csöngetett az ajtón. Pár pillanatnyi csönd után megjelent a házmester és ajtót nyitott. Borsos uram a zsebeiben kezdett kotorászni.

— Nincs nálam aprópénz házfelügyelő ur, — mondta aztán — majd reggel leküldöm a fiukkal.

— Dejjszen ezt már hallottam néhányszor, — csattant fel mérgesen a házmester. — Hát azt hiszi az ur, hogy bolonddal van dolga és mindig potyázni fog? Vagy fizet, vagy kintmarad az éjszaka...

— Én nálam még van egy pár korona, —

mondta Misi félénken és átnyujtotta azt a két koronát, amit Zsuzsi az utazás előtt nyomott a markába.

Borsos uram mohón kapott utána. Zsebébe csusztatta a két koronát, honnét csudák csudájára egy huszfillérest huzott elő. Misi nagyon csudálkozott ezen, mert hiszen épen az imént hallotta bátyjától, hogy egyetlen krajcárja sincsen.

De még jobban elcsodálkozott azon, ami a lépcsőházban történt.

— Ez többet meg ne történjék, fiu, — mondta Borsosné fenyegető hangon. — Hogy mersz te? . . .

— Ugy van, — vágott közbe Borsos ur, — hogy mersz te pénzt eldugni előlünk? Miért nem adtad át a vasuton, ahogy jó gyermekhez illik? Talán nem tudod, hogy hozzánk tartozol és nekünk kell átadnod mindenedet, hogy gondoskodjunk rólad?

— Kétségkívül, ezt is meg kellett volna tenned, — bólintott Borsosné. Gyermek kezébe nem való pénz. Át kellett volna adnod, amid volt, mihelyst oltalmunk alá kerültél. De most nem erről van szó, hanem arról, hogy mi joggal avatkoztál bele a dolgunkba, mikor a házmesterrel beszélünk? Azt hiszed sok kidobni való hatosunk van?

— A házmester kiabál, veszekszik, de a végén mindig csak beereszt bennünket.

— Ugy van, a végén mindig csak bejutunk a lakásba, — fejezte be Borsosné — és a gyermek sohase avatkozzék a felnőttek dolgába. Megértetted?

— Igen, — felelt Misi halk fátyolozott hangon. Pedig nem igen értett ő ebből a dologból egy szót sem. Ha nem járt a házmesternek a pénz, hogy mert úgy kiabálni? Ha pedig jogos követelése volt, miért tagadták meg tőle?

Még akkor nem ismerte Borsosékat és nem tudta róluk, hogy e különös éldösi nép soha sem fizet senkinek, míg erővel rá nem kényszerítik. Az egész ház ismerte már őket és jól tudta róluk, hogy uton-utfélen adósságot csinálnak, kölcsönöket kéregetnek, de a fizetést a nagyharangra bizzák. Szegény Zádor Misinek fogalma sem volt arról eddig, hogy így is lehet élni. Az édesapja után járó kis nyugdíjból, szépen, szerényen megélték. Igaz, hogy édesanyja erősen takarékoskodott és nagyon vigyázott a pénzre, de szükségét nem szenvedtek soha semmiben és senkinek egy fillérel adósa nem maradtak.

Az ő szegény, özvegy édesanyját tisztelte, becsülte, szerette mindenki s a kis Misinek új és idegen volt a nagy város, de hajh, százszor idegenebb ez a különös léha, könnyelmű gondolkodás, melyeket Borsoséknál látott.

Benn a lakásban két fiu várta őket. Az egyik egyidős volt Misivel, a másik pár évvel

fiatalabb. Megölelték szülőiket, majd Misit nézegették figyelmesen, gyanakodva.

— Aludni, aludni, — mondta Borsosné az üdvözlések után. Fáradtak vagyunk mindnyájan, majd reggel beszélgethetek eleget.

A Borsos család lepihent és lefeküdt a kis Zádor Misi is. De sokáig, nagyon sokáig nem jött álom a szemére. A két fiu, Laci és Pista ott aludtak az ágyukban, ő pedig egy kemény, szük diványon forgolódott. Am lehetett volna ez a divány puha, mint az angyalok párnája, szegény Zádor Misi akkor is ilyen kinos-keservesen forgolódik rajta. Szemei előtt megjelent a kis virágos kert, ahol olyan boldogan futkosott fel-fel egyenesen a vadszőlővel befutott kis házig. Ott a küszöbön, ott áll valaki, az ajkán mosolygás, a szemében szeretet és mikor az a két szerető, puha kar magához szorítja, Misi tudja, hogy a világ legjobb, legbiztosabb helyén van, az édes anyja ölében.

A gyermek belebámul a sötétségbe és új képek tűnnek szemei elé. Látja magát, amint vasárnap délelőtt felveszi ünneplő kék ruháját. Édesanyja ilyenkor különös gonddal kötötte meg nyakkendőjét, aztán megfogja a kezét és együtt indulnak el a templomba. Mig az apró kis piros tetejű házak között végig mennek, asszony, ember, mindenki barátságosan köszön nekik, édesanyja barátságosan, mosolyogva fogadja a köszönéseket. Mindenfelől csak szeretet, melegség sugárzik feléjük. Belépnek a templomba s édesanyja szerető szavakkal, de igen komolyan inti: „Misi fiam, figyelj a tiszteletes ur beszédjére, ne harangozz a lábaddal a pad alatt, ne izegj-mozogj és ne forgasd jobbra-balra a fejedet“. Misi szentül megígéri, hogy minden így lesz, amint az anyja mondta, de azért a lába néha mégis megmozdul, a feje hátra csavarodik s Misi vidáman integetni kezd egyik-másik pajtásának. Am csak egy pillanatig tart e rendetlenség. Az édesanyja hamar észreveszi s egy titkos szempillantással megint a helyes mederbe tereli Misi mozdulatait és gondolkozásmódját.

Az istentiszteletnek vége s Misi arra gondol, hogy ma vasárnap van s így bizonyára turósbéles lesz ebédre. Ez a remény nagy jókedvre deríti és mikor kilépnek a templomból nagyot ugrik s ezzel az ugrással már ott is terem pajtásai között.

— De Misi . . . de Misi, — hallja édes anyja szelid, korholó hangját. Misi visszatekint egy percre s jól látja, hogy anyja nem haragszik valami komolyan, inkább csak az illendőség miatt leckézteti. Ott is marad pajtásai közt, míg édes anyja a tiszteletes asszonnal beszélgetve lassan hazafelé tart.

Vasárnap délután mindig van egy sétatujuk. Hat év óta mindig ugyanaz. Ebéd után leszedik a kis kert összes virágait s kiviszik a temetőbe, a Misi édesapjának sírjára. Nincs annál szebb, gondozottabb sír az egész temetőben.

Látszik, hogy a soha el nem alvó, meg nem gyengülő szeretet viseli gondját. A sir mellett egy kis pad van, ott ül Zádor Mihályné a fiával. Misi hallgatja mint mondja el édesanyja, hogy apja, mikor nagy beteg lett, oda kivánczozott szülőfalujába, itt akart pihenni, nyugodni, hol apja, nagypapja, minden nemzetsége pihen. S megered könnyük a fájdalmas emlékeknél, s úgy érzi, hogy itt, a legdrágább halott mellett ülve, még jobban összeforrt a szívük.

Misi most felül a diványon. Hogy is volt, mint is volt az rémületes, az az érthetetlen, kétségbeejtő vég? Egy délután édesanyja azt mondta, hogy fázik. Misi nagyon csodálkozott

ezen, mert meleg augusztusi nap volt. Este korábban megvettette az ágyat Zsuzsival, melyből nem is kelt fel többet soha-soha. Misi most a nagy fekete üreget látja virágos sirhalma mellett. Édesanyja koporsóját eresztik le apja sirhantja mellé. Aztán hallja a hantok tompa dübörgését, hallja a gyászzenéket, érzi, hogy a tiszteletes asszony megsimogatja fejét és azt mondja: „Szegény gyermek“... Aztán... aztán köd borul lelkére és éles, hasogató fájdalom szoritja össze szívét. A kis Zádor Misi hangtalan zokogással turta fejét a párnájába.

(Folytatása következik.)

Stánci néni zongorázni tanul.

Örömmel adom tudtára mindenkinek, akit illet és érdekel, hogy Stánci néni, ismét beköltözött Öcsikék csöndes (de milyen csöndes!) hajlékába. Azaz, hogy nem is igen költözött ki onnét. Nyáron elutazott ugyan néhány hétre egy másik rokonához (mert hát, azt mondta, irtózatosan megsértődnének azok a szegény emberek, ha soha feléjük sem nézne) — de amint meglibbent az első hűvös őszi szellő, az a szellő már magával hozta Stánci nénit Budapestre, Öcsikék meleg családi körébe.

Mondanom sem kell, hogy örömujjongással fogadta mindenki, különösen Öcsike. Első szava ez volt hozzá:

— Hát a Pufit hol teccsett hagyni?

Pufit, Öcsike nagy ellenségét csakugyan elhagyta Stánci néni a vidéki rokonoknál. Érezte, hogy rossz vége lesz ennek a nagyeszű kutyának, ha még egyszer összekerül Öcsikével. Akárhogy fájt is érte a szive: megvált tőle és csak Pincurkát, a cicát hozta magával, aki „sohasem kezdte“ a verekedést.

Hát Stánci nénit meg Pincurkát csakugyan jó szívvvel lehetett látni, de hozott Stánci néni még valamit. Vagyis nem ő hozta, hanem négy ember emelte be nagy szuszogva a szobába. Ez a valami egy zongora volt.

— Kedveseim, — jelentette be Stánci néni ragyogó arccal — tudjátok meg, hogy holnap-tól fogva zongorázni tanulok.

— Érzem, hogy nagy tehetségem van a zenéhez.

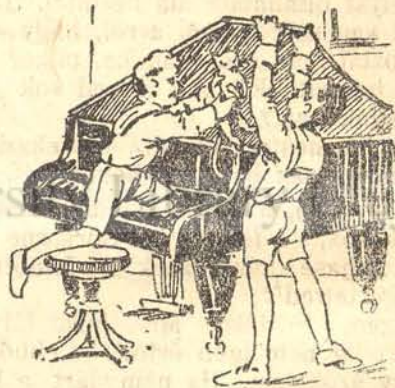
— Kár, hogy gyermekkoromban jó szüleim nem tanítottak, no de egy kis szorgalommal majd csak segíték a bajon.

— Gyakorlok én szívesen tíz órahosszat is egy nap. Egy esztendő alatt olyan művész lesz belőlem, hogy a Vigadóban rendezek hangversenyt!

Öcsike apuskája egy kicsit furcsa arcot vágott, mikor meghallotta, hogy Stánci néni mindennap kora reggeltől késő estig szándéko-

zik verni a zongorát. Dehát mit csináljon? A vendég — vendég.

És másnap csakugyan megkezdődött Stánci néni tanulása. Reggel eljött hozzá a tanítója,

egy pápaszemes öreg bácsi. Az feladta neki a leckét. Stánci néni pedig tanulta, tanulta szorgalmasan, egész álló nap. Fáradhatatlanul újra kezdte, amit elhibázott. Mikor már nem hibázta el a hangot, akkor is újra kezdte, hogy ne felejtse el.

Öcsike apuskája egész nap nem tudott dolgozni a zongorázástól. Nem tudott dolgozni másnap sem, harmadnap sem. Eltelt egy hét, két hét, ebédnél minden nap meg kellett di-

csérni Stánci néni, hogy milyen szépen halad — és Stánci néni nem bizta el magát, nem bizony... még szorgalmasabban gyakorolt.

Végre apuska félrehuzta Öcsikét és így szólt hozzá:

— Te Öcsi! Nem támadt neked valami... nadselü gondolatod?

Öcsike ijedten nézett apuskára. Hogy lehet ilyesmit kérdezni tőle? Hiszen az ő nadselü gondolatai rendesen azzal végződnek, hogy apuska palcája... nem, nem fejezem be ezt a mondatot.

— Nem, nem, — felelte Öcsike. — Hogy is támadt volna?

— No, hátha mégis... Stánci néni meg a zongora... Nem tudnád valahogy elriasztani attól a zongorától? Tudod nekem nem illik... De ha neked... véletlenül... valami nadselü gondolatod támadna...

— Nem vernél meg? — kérdezte gyanakodva Öcsike.

— Dehogy vernélek, dehogy vernélek! — mondta apuska. — Itt a kezem, nem disznóláb.

Öcsike belecsapott apuska tenyerébe és komoly képpel mondta:

— Nadselü gondolatom — nincs még, de less! Bizonyosan less!

És lett is. Összeségott Andrissal. Az szokása szerint hamarosan kitalálta, miről van szó! Megfogták Pincurkát (könnyen engedte megfogni magát, hiszen jó barátságban voltak) s egy őrizetlen pillanatban, mikor Stánci néni — ó, csudák csudája! — nem ült a zongora mellett: zsuppsz, bedobták a zongora fődele alá.

A következő percben már jött is Stánci néni, hogy elfoglalja rendes helyét a zongora mellett. Gyönyörűséggel lapozgatott a kótái között. Már éppen a hatodik oldalán tartott az „Ujjgyakorlatoknak“. Hiába, szorgalommal két hét alatt sokra viheti az ember!

Leütött egy hangot.

— Pamm!

A zongorában megszólalt egy másik hang:

— Miau!

De Stánci néni nem is hallotta, nagy boldogságában, hogy ezt a hangot hibátlanul ütötte le. Következett a másik:

— Pimm!

A zongorából megint valami ilyen hang hallatszott ki:

— Mrrrnyáu!

— Pumm! Pamm! Pimm — pipimm! — folytatta nekitüzesedve Stánci néni.

— Miau! Mrrrnyáu! Miau! — folytatta még tüzesebben az a másik hang a zongorában. És a hang gazdája most már nem elége-

dett meg saját énekével, hanem összevissza kezdett szaladgálni az érchúrokon. Zimm — zümm — bimm — bamm — miau — mrrrnyáu!

— Pumm! Pamm! — kalapálta Stánci néni. De ezek a hangok már mégis csak megzavarták.

— Megbolondult ez a zongora? — mondotta magában.

Felállt, hallgatódzott — a titokzatos hangok akkor is hallatszodtak, amikor ő nem játszott. Felnyitotta a zongora tetejét — és a megriadt, kétségbeesett Pincurka egyenesen az arcának ugrott.

— Ki tette ezt a macskát a zongorába? — kiáltotta Stánci néni, mikor nagysokára magához tért ijedtéből.

— Én, mondta Öcsike — és mellét kifesztve állt oda Stánci néni elé.

— Meg én, — mondta Andriss. — Én is segitettem neki.

— Hogy mertétek, akasztófárávaló kölykei?

– Azst akartuk, – felelte Ösike, – hogy engedje dolgozni az apunkánkat, mert mi éhenhalunk, ha Stáncsi néni ennyit zsongorázsik mindennap.

– Ugy! Hát ti csak ennyire becsüliték a művészetet? – szólt Stáncsi néni. – No, ilyen

háznál én egy napig sem maradok tovább. Megyek más rokonokhoz.

... Stáncsi néni elment, a zongorát utána vitték – és ez volt Ösikének első „nadselü gondolata”, amiért nem verést, hanem egy tábla csokoládét kapott apuskától.

A rózsá-mohák.

– Irta: Szondy György. –

Volt egyszer valahol egy óriás hegység. Égbenyúló csúcsain sohasem olvadt el a hó. Lejtőin kopár sziklákat perzselte a napsugár. Közöttük nem virult egy árva fűszál sem, sehol.

De egyszer rápillantott az Ur a rózsás hajnalpirban ragyogó órmókra.

– Itt rózsakert fog majd illatozni! – szólott egyik angyalához és egy piciny növénykét adott a kezébe. Ültesd el ezt a havas csúcok alatt a sziklák közé!

Az angyal vállain meglibbentek a hattyuszárnyak és mint egy fénylő csillag, szállott a nagy égen a hegység felé.

A növényke, amit a kezében vitt nem rózsá volt. Parányi moha csupán, de angyal tudta, hogy az Ur utjai csodálatosak. Bízó hittel ültette el a gyenge növénykét a sziklahasadékba és amikor elkészült munkájával, megcsókolta didergő leveleit: Rózsák fakadjanak belőletek!...

Most hát ott zöldelt a csipetnyi moha a nagy hegység sziklás oldalában.

A napfény meleg sugarakkal simogatta körül, ám a hegység gúnyosan kacagott, amikor a kis mohát észrevette.

– El kell pusztítani! – zúgták a sziklák és hanyatthomlok zúdultak le haragjukban a mohaszálra. De az meghajolt alattok és a sziklák dübörögve száguldottak át rajta és nem árthattak neki. Eljött a messze jégmezőkről az Északi Szél és hólepellet takarta be a lejtőket. A kis moha eltűnt a fehér forgatagban; de pirinyó gyököcskéi görcsösen kapaszkodtak a sziklákba és az Északi Szél nem tudta leszakítani.

– Olyan piciny, hogy meg sem lehet fogni! Nem veszedelmes! – kiáltotta haragjában és csikorogva szállt vissza a sarki tengerek mellé, ahol jegesmedvék leskelődnek a jégtáblákon a nagybajszu rozsmárookra.

A moha pedig összehuzta levélkékét a hótakaró alatt és olyan volt, mintha meghalt volna. De mikor olvadt a hó, új életre ébredt a meleg

napsugárban és friss ágakat hajtott mindenfelé. Az ágakból új mohaszálak sarjadztak.

Multak az évek. Minden esztendőben növekedett a zöld mohaszőnyeg a sziklák oldalában. Lassanként bársonyos ruhát öltött a hegyhát. A sziklák hiába gördültek le a zöld szőnyegre, az Északi Szél hóförgetege hasztalanul temette be fagyos leplével, a növénykék már sokan voltak és az elpusztulók helyett tizszer annyi friss moha-szál született minden új tavasszal. De a hegység a magas égbe furódott még mindig csúcsain a legforróbb nyár sem olvasztotta meg a havat. Évezredek, évek milliói teltek el és a rózsáknak még hire-hamva sem volt. Csak a mohaszőnyeg szegény növénykéi küzdöttek a viharokkal.

– Érdemes itten kinlódni? – sóhajtoztak gyakran a mohaszálak, mikor hóförgeteg kavardott felettük és a sziklák között sikoltozva bugott a vihar. – Lehet itt valaha boldogabb az élet? Évmilliók jártak le, mióta küzdünk a sziklával, hóval, viharokkal és a hegység még mindig olyan magas, mint azelőtt. Kinek van ereje, hogy síksággá gyalulja a havas csúcokat? Óh bizonytalán kegyetlen a mi Alkotónk és hiábavaló a mi életünk nyomorusága!

Egyik tavaszon különösen erős és szép mohaszál emelte ki fejét a többi közül. Ő nem volt kicsinyhitű. Talán sejtette is az Ur akaratát és gyakorta vigasztalta kétségessé tettéit a szebb jövő boldog reményével.

Ám a tavasz irtózatossá volt abban az évben. Mázsás sziklák görögtek alá a magasból, a szél elfagyasztotta a mohaszőnyeg friss hajtásait és a megmenekülteket zuhogó vadvizek mosták le feneketlen mélységekbe. Napról-napra pusztult a bársonytakaró. A sziklák ős meztelenségükben bukkantak elő ismét és úgy látszott, most sikerül a hegységnek kiirtani az utolsó mohaszálát is.

És ekkor megrendült a szép erős mohaszál hite.

– Elveszett minden! gondolta fájdalmasan.

– Elveszett minden és el kell pusztulni nekem is; pedig semmi haszon nem fakad a halálomból!

És mikor a havas csúcsok fölött kifeszítette fekete sátorponyváját az Éj, felfohászko-dott a szép, erős mohaszál:

– Engedd meg, Uram, hogy meneküljek innen! Itt mindennek vége és semmi haszna sincsen a haláalomnak. Engedd, hogy meneküljek más hazába, ahol hatalmas nagy növényé fejlődhetnek. Hiszen én nagyobb és erősebb vagyok, mint a többi!

A csillagok mozdulatlan némaságban ragyogtak a magasban. A mohaszál álomba szenderült.

Enyhe napsugár csókolgatta álmában és egy angyalt látott leszállani a fehér fellegekből, amik halkán és méltóságosan úsztak át az égen, mint puhatollú, óriás madarak.

– Az Ur küldött a Te vigasztalásodra! – szólott az angyal.

– Áldott, aki jött az Urnak nevében! – sóhajtott boldogan a mohaszál. – Elmehtek hát boldogabb hazába?

– Téged ide helyezett az Ur! – felelt az angyal. – Itt kell maradnod. Ez a sorsotok mindnyájatoknak.

– De én nagyobb és erősebb vagyok, mint a többi! Én rózsafa lehettem volna boldogabb hazában! – ellenkezett a mohaszál.

– Igen, de mohának alkotott, mohaszőnyeg díszére az Ur. Meg kell hát osztanod a mohák sorsát. De, hogy a hited el ne vesszen, megengedettik Neked, hogy láss ez egyszer az Isten szemeivel!

Igy szólt az angyal és kiemelte a szép, erős mohaszálat a sziklák közül és átsuhant vele az égen.

A mohaszál felemelte fejét az angyal kezében és egyszerre látta az egész világot. Mennyei fényesség sugárzott körülötte, csodásan ragyogó, aranyos-kék felhők között látta az Urat, angyaloktól körülvéve és az Ur trónusa körül napok és csillagok miriádjai keringtek a legmesszebb távolokig.

– Nézd, ott van a te hazád! – mutatott az angyal a messze Föld egyik pontjára.

A mohaszál odanézett. A magas hegység oldalában látta a viruló, zöld mohaszőnyeget. A hóvihar már elvonult, most napsugár csillogott

a nedves leveleken és a zöld szőnyeg csodálatos gyorsan nőtt és terjeszkedett. A mohaszálak gyökérkéi behatoltak a sziklák repedéseibe és egyre mélyebbre fúrták magukat. A havas csúcsokon olvadozott a hó a nyári napsugárban; a hólé lecsurgott a mohaszőnyegre, beszívárgott a gyökerekhez és éjjelenként megfagyott a repedésekben és mázsás sziklatömböket repesztett le a hegy oldalából. A sziklák mennydörögve zúdultak alá a mélybe. Sok-sok mohaszálat ragadtak magukkal, de a völgyben széttöredeztek és feltöltötték a mélyedéseket. A mohaszál látta, hogy az óriás hegység csúcsai kopnak és a szakadékos völgyek eltűnnek a szétmálló sziklák törmelékében. A mohaszőnyeg pedig folyton-folyvást nőtt és az elhaló mohaszálakból gazdag termőföld lett. Mentől többet pusztított ei a vihar, annál vastagabb rétegben borult az életet adó földréteg a sziklákra.

Néhé zajló patakok eredtek a fehér csúcsok alatt, amik szikláról-sziklára szökdeltek és mikor a felhők a hegyre öntötték szürke zsákjaikból a vizet, kiléptek medrűkből és elsodorták a mohaszőnyeget és a termőföldet.

De lenn a völgyben megjuhászott a vágatásuk. Elterítették a víz partján, amit a magasból hoztak és a patakon új mohaszőnyeg keletkezett. Ez még gyorsabban nőtt; az elhalók még dúsabban halmozták fel a termőtalajt.

Már idegenalaku füvek is hajladoztak a mohaszálak között. A csúcsokról lassanként eltűnt a hó, mert a csúcsok alacsonyabbakká váltak; a kopár szirtek helyén pedig lankás hegyoldal domborult. A lankákon és a völgyben sötét fák koronái emelkedtek, a fák alatt tarka virágok nyíltak. Madárdal zengett az ágak között és a tisztásokon nagyszemű őzek és szarvasok legelésztek.

De a fában és virágokban a rég elhalt mohaszálak éltek tovább. A gyökereket az ő korhadó testök táplálta és az erdő csak azért nőhetett, a virágok csak ezért tárhatták ég felé színes kelyheiket, mert előttük millió és millió szerény mohaszál pusztult el a szenvedések esztendejében.

– Óh de szép ez! – sóhajtotta boldog büszkeséggel az álmodó mohaszál. Az Ur trónja körül pedig himnusz csendült fel az angyalok ajkán.

– Egy óra járt le az Ur idejéből! – szólott az angyal és ő is együtt énekelt a többiekkel. A mohaszál lehajtott fejjel hallgatott.

Az ének véget ért és a mohaszál ismét a Földre nézett. Már nem látta az erdőt. Aranyos kalásztenger hullámozott a helyén és a hegység már alacsony dombokká lapult. Az aratók vidám felvonulását látta, akik kalászból fontak a fejükre koszorút és énekelve vágták a rendet.

De hirtelen katonák bukkantak fel a vetések között. Ágyuk dörögtek, ropogott a puska és a gabonát fújó paripák tiporták le és a kalászokat pirosra festette az elesett katonák vére.

Mikor véget ért az ütközet, eltemették a halottakat és a sirokon még dúsabb mezőt fakasztott az új tavasz.

A patakok pedig még mindig hordták a dombokról a földet és így lassanként elsimult a föld ott, ahol valamikor a hegység csúcsai nyultak az égbe. Beláthatatlan, óriás mező veszett a végtelenbe és a mezőre virágosan, színes zászlókkal jöttek el az emberek és ünnepet ültek.

— Áldott legyen az Ur, aki lehozta az Eget a földre! — zengett az ének és a világ népei kézenfogva állottak ott az Isten szabad ege alatt és mindenkinek szeretet lakozott a szívében és az Urnak félelme.

A mezőt pedig rózsákkal ültették be, hogy legyen emlékeztetője a nagy eseménynek.

Fehér és piros rózsák nyitak a síkon mindenütt, ameddig a szem ellátott. De a rózsák is a mohaszálakból lettek; és míg boldogan tárták ki kelyheiket a ragyogó napsugárban, megemlékeztek azokról, akik előttek a szenvedés útját járták. És az illatuk felszállt a kéklő magasságba az Ur zsámolyához, aki szerény mohaszálak erejével rózsakertet varázsolt a kopár szirtek hajdani birodalmába.

— Most mindent láttál! — szólalt meg ekkor az angyal. — Rózsák fakadnak majd itt ezen a helyen! De azokat a rózsákat ti nem láthatjátok, mohák; mert ti magatok lesztek azok a rózsák! Ne félj hát, csak higgy! Mert nincsen halál, csak élet!

— A mohaszál ámulva ébredt álmaiból. A csúcsokról sivitott az Északi Szél, zuhogtak a vadvizek és a mohaszál tudta, hogy most neki is pusztulnia kell.

— Bizony mondom, rózsák fognak itt illatozni és azok a rózsák mi leszünk! — így kiáltott a szép, erős mohaszál, mikor a zúgó áradat

őt is elsodorta a mélybe. De nem sajnálta az életét, mert ismerte az Ur akaratát és érezte, hogy az ő halála is termékenyebbé teszi a sziklát és millióknak ad erőt a szenvedések elviselésére . . .

FEJTÖRŐ.

A sorsolásban való részvételre egy rejtvény megfejtése is jogosít!

A rejtvények megfejtését, a megfejtők és nyertesek névsorát egyszerre, a megfejtést követő hónap végén közlöm!

Betűrejtvény.

— Beküldte: Rosenfeld Lili. —

P p p p p $\frac{as}{i}$

Verses rejtvény.

— Beküldte: Illyés Jakab. —

Forró sivatagok réme,
Ember, állat egyaránt fél tőle.
Ha egy betűt teszel nevének végére,
Egy nagy nemzet lánya lesz belőle.

Számrejtvény.

— Beküldte: Dániel Olga. —

X X 9 $\frac{8}{10}$

Betűrejtvény.

— Beküldte: Kardos László. —

$\frac{L}{E}$ S B

Számrejtvény.

— Beküldte: Diószeghy Lajos. —

19, 7, 1, 5. A sivatag hajója.
11, 17, 18, 8. Régi hangszer.
13, 12, 6. Világít.
4, 15, 3, 10, 4. Az erős fény teszi.
9, 10, 16, 11, 2. Evőeszköz.
1-19. Közmondás.

Elek nagyapó üzeni:

Minden levél egyenesen Elek nagyapó címére: Kisbaczon. u. p. Nagybaczon. Háromszék megye küldendő, s akkor idejében kaptok választ!

Henter Kálmán. A Szatmárra küldött rejtvényeket megkaptam, közlésre el is fogadom. Sorra kerülnek az újabban küldöttek is. Annak igen örvendek, hogy a *Híres erdélyi magyarok* és a *Tamás érdeklődők* érdekelnek legjobban, mert ez arra vall, hogy nem elégszel meg az iskolában szerzett ismeretekkel, de olvasással bővíted azokat. — **Csöregi Feri.** Hál' Istennek, szép karácsonyom volt nekem is, mint neked, bár nekem az angyal nem hozott csizmát, mint neked. A tizenegy unoka közül ugyan csak egyben gyönyörködhettem, de ezért a gyönyörűségért is hálás vagyok a jó Istennek, mert az előző karácsony ünnepén unoka nélkül szomorkodtunk nagyanyókéval. — **Vadász László és János.** Jó a számrejtvényetek, jönni fog. — **Berkovits József.** Ugy látom, — s nagy öröm ez nekem — a karácsonyi szám igen tetszett az én unokáimnak. Te éppen ki sem tudod mondani, amit Elek nagyapó iránt érzel, olvasván az ő verseit és meséit. A rejtvényeid felől nyugodt lehetsz: jönnek szép sorrendben, úgy ahogy én a nyomdának leadtam. Ha jól meg tudod rajzolni a képrejtvényt, a közlésének nem lesz semmi akadálya. Ami verseidet illeti, remélem, nem valóság, hogy „sok gond van a fejedben” s „árván, egyedül ülsz” a szobádban, s valószínűnek tartom, hogy valamely szomorú költemény hatása alatt született. A hozzám írt vers — megható, amint várod a Cimborát, lesed az utcán a levélhordót. Közölök is belőle egy strófát:

*Találkoztam a többi barátaimmal,
Kézükben nekik is a Cimborával,
És minden szájból csak jót hallani,
Hiszen egyebet nem is lehet hallani.*

Most még próbálgatod a szárnyadat, de már annyit most is mondhatok: jól próbálgatod. Nem is gondolod, mely nagy dicséret ez az én részemről. — **Goldstein Mór.** Amint már írtam, magad is csinálhatsz gyűjtővet, s azon szépen beküldöd a kiadóhivatalhoz azoknak a barátainak a nevét, akik a Cimborára elő akarnak fizetni. Szeretnél jobb ismeretségben lenni velem, mivel sok könyved van már tőlem? Akkor már is ismeresz, a bővebb ismeretség pedig tőled függ: amikor ráérsz, írd minél részletesebb leveleket, s én azokra mindig a legnagyobb örömmel válaszolok, szükség esetén külön levélben is. — **Rácz Erzsébet.** Jól fejtetted meg a

rejtvényeket, csak fejtsd és küldjed bátran ezután is. — **Elefánt Erzsébet és Marica.** Azt már szeretem hallani, hogy nemcsak neked, de kedves szüleidnek is tetszik a Cimbora. Bár minden szülő olvasná, s látná, hogy Elek nagyapó mely nagy szeretettel és gondnal írja és szerkeszti ezt az ujságot. A rejtvény jó és jönni fog. A *Fejtörő* cím alatt állandóan ott a figyelmeztetés, hogy egy rejtvény megfejtésével is részt lehet venni a sorsolásban. Attól ne félj, hogy engem fárasztasz a levél olvasásával. Lelki üdülés nekem, ha töletek egy-egy szép levelet olvashatok. — **Retter János.** Kifejlett írásodból azt látom, hogy két szám rejtvényeinek a megfejtését is rá tudnád szorítani egy levelező-lapra, fölösleges költség hát a két levelező-lap, mert ugy sem késnél le a sorsolásról. Így egy esztendőn keresztül jó néhány forintot takarítasz meg s az így megtakarított forintokkal valami jót tehetsz. Tehát: jelszó — takarékoskodás. — **Pilhoffer Oszkár.** Nagy öröm az, amikor az ember maga tudja megírni a levelet és nem szorul másra. Egyelőre persze kis betűkkel, de hamarosan jönnek majd a nagybetűk is. A bizonyítványokkal meg vagyok elégedve s bizonyos vagyok abban, hogy év végére színegyes lesz az. Nem is lehet másként, ha szeretsz járni az iskolába. Hozzá még zongorázni is szeretsz. Hát csak gyakorold magad szorgalmasan: a zene magányos és szomorú órákban nagy jótétemény lelkünknek. — **Rosenblüth Gizzi és Irén.** A bizalmas megszólításra felhatalmaztalak, s az esnék rosszul, ha nem Elek nagyapónak szólítanátok. De hogy is szólíthatnátok másként, mikor kedves szüleitök is így emlegetnek otthon? Így emlegetnek engem országszerte még a nagymamák és nagyapák is, — ennél nagyobb öröm érhet-e engem? Valamennyi rejtvényetek jó s a hozám való érkezés sorrendjében jönni fognak. — **K. K. Gizzi.** Nagy mesemondó készség van benned, de még itt-ott el-elakadsz, viszont a nagy sietségben néhol pongyola a stílusod. Ha volna rá időm, az egyiket érdemes volna kissé megfésülni, — így aztán bátran léphetnél az olvasók elé. No, majd talán megpróbálom. — **A jösvény papucsá stb.** íróját kérem, közölje velem nevét és pontos címét.

Itt az újesztendő,

kedves unokáim, s ha megszerettétek a **Cimborát**, a ti legjobb barátotokat, maradjatok hívek hozzá az új esztendőben is. Nagypó és lelkes munkatársai gondoskodnak arról, hogy szívet, lelket nemesítő, gazdagító olvasmányok kincses háza legyen a **Cimbora**. Ma már minden erdélyi író szent kötelességének vallja, hogy kárpótoljon titeket, akik oly hosszú időn át nélkülözöttétek a jó újságot s a jó könyveket. Olyan újságot óhajtunk adni nektek a **Cimborá**-ban, melyet ne csak ti olvassatok gyönyörűséggel és haszonnal, de a szülők is, a tanítók is. Ennek az újságnak minden sora egy szent célt szolgál: **nemesen, emberségesen gondolkozó, művelt magyarokká nevelni titeket.**

Különös nagy gondom van arra, hogy ne csak a már olvasni tudó gyermek és a serdülő ifjuság találja meg ebben az újságban a neki való olvasmányt, de jusson egy-egy apró mese, versike az olvasni még nem tudó gyermeknek is. Mert szép, oly szép Erdély, amilyen szép nincs e kerek földön, de szegény arra, hogy külön újságja legyen kisebb és nagyobb gyermekeknek. De ha nem is volna szegény a szép Erdély, ha valaha, most igazán kívánatos, hogy legyen egy közös találkozó helye minden erdélyi gyermeknek, kor-, nem- és felekezeti különbség nélkül. Ime, ez az újság egy táborba hozza össze nemcsak az erdélyi gyermekeket, de az erdélyi írókat is.

Az újesztendőt hosszabb, igen ér-

dekes, igen szép elbeszéléssel nyitom meg: **Dánielné Lengyel Laura** írta, nagyoknak és gyermekeknek e kedves írója. Én magam tovább írom a **híres erdélyi magyarok életét**, hogy becsülni tanuljátok azokat a nagy embereket, akik életüket hazájuk üdvére, javára szentelék. A most élő jelesebb költők versei mellett, fel-felelevenítem a régi jeles költők verseit is. A tudós apa és érdeklődő fiú tanulságos párbeszédeivel minden számban találkozni fogtok, s **Öcsike** gondja lesz, hogy »nadseli« gondolataival meg-megkagcagtasson.

Ami szépet és jót összeszedhettek, azt mind nektek ajándékozom, erdélyi gyermekek. Ezért egyebet nem várok tőletek: olvassátok, szeressétek és terjesszétek a **Cimborát**.

Meleg üdvözet nektek, szüleiteknek és tanítóitoknak.

Kisbaczon, 1922. dec. havában.

Benedek Elek.

A **Cimbora** előfizetési ára: negyedévre 40, félévre 80, egész évre 160 leu. Az előfizetés, postautalványon, a kiadó címére: **Szabadsajtó könyvnyomda és lapkiadó részvénytársaság, Szatmár**, küldendő, de elfogad a **Cimborá**-ra előfizetést Erdély minden könyvkereskedője is.

Mutatványszámot, kívánatra, ingyen küld a kiadóhivatal.

A CIMBORA kiadásában

öt kötet gyermekmese és ifjusági olvasmány

JELENT MEG!

* *

Kertész Mihály:	Senki Tamás története és még egyéb mesék	L. 25.
Benedek Elek:	Hires erdélyi magyarok. (A két Wesselényi, Körösi Csoma S. . . . .)	L. 18.
Balázs Ferenc:	Mesefolyam. (Husz mese a szeretetről.)	L. 25.
Monoki Sándor:	Tündérmese	L. 12.
Benedek Elek:	Öcsike könyve. A „nadselü” gondolatok első sorozata	L. 35.

A Cimborá előfizetőinek

minden kötetnél 25 százalék engedményt adunk.

Kertész Mihály:	Senki Tamás története és még egyéb mesék.	L. 25 helyett L. 18 ⁷⁵
Benedek Elek:	Hires erdélyi magyarok. (A két Wesselényi, Körösi Csoma Sándor.)	L. 18 helyett L. 13 ⁵⁰
Balázs Ferenc:	Mesefolyam. (Husz mese a szeretetről.)	L. 25 helyett L. 18 ⁷⁵
Monoki Sándor:	Tündérmese.	L. 12 helyett L. 9.—
Benedek Elek:	Öcsike könyve. A „nadselü” gondolatok első sorozata.	L. 35 helyett L. 26 ²⁵

A könyveket rendeljétek meg a Cimborá kiadóhivatalától, Szatmárról, amely azokat részletekre azonnal és utánvét mellett megküldi.

Valódi békeminőségű aszbeszt fedő

PALA

kapható igen jutányosan SCHWARTZ TESTVÉREKNÉL, Strada Decebal (Kölcsey-u.) 37. szám. Kész fedéseket helyben és vidéken vállalunk!!

Sok millió ember és gyermek csak
cipőt hord, mert egy
BATA pár BATA cipő két
pár más cipőt pótol!!!

! Bata, Sighet, Főtér 21. !

Gyapju-, selyem-, pamutkelmét,
fonalat, szőrmét fest és tisztít a

„Kristály”

gőzmosó és kelmevastógyár CLUJ. Telefon 500.

Pósta csomagok pontosan szállítat-
nak! — Kereskedőknek tömegáru-
nál árkedvezmény! — Képviselet
vidéki városba kerestetnek!

**A
Cimborára**

előfizetéseket
felvesz Erdély
minden könyv-
kereskedője!

A Cimborá azt üzeni:

**Ha finom
cukorkát
akartok:**

kérjete Melissát

Eredeti Wolfner

gépszijak

minden méretben

kaphatók

**BRAUN és LÁSZLÓ vaskereskedésében,
Szatmár, Piata Victoriei (volt Deák-tér) 9.**

A Szatmári Leszámitoló- és Kereskedelmi Bank r.-t.

Alaptőke 10 millió leu. — Tartaléktőke 1 millió leu. — Takaréketét állomány 45 millió leu.

Bármely összeg erejéig fizetéseket vállal:

Bukarestben és bárhová LEUBAN, Bécsen keresztül bárhová OSZTRÁK
KORONÁBAN, Prágán keresztül bárhová CSEH KORONÁBAN, Berlinen
keresztül bárhová MÁRKÁBAN, Fiumén keresztül bárhová LIRÁBAN,
— Budapestén keresztül bárhová MAGYAR KORONÁBAN. —

Vesz és elad mindennemű idegen pénzeket és amerikai chequeket bevált.

Kölcsönöket legelőnyösebben folyósít.

A Generala bukaresti biztosító társaság, valamint az Assicurazioni Generali triesti biztosító társaság főigényőksége.

Betéteket könyvecskére és folyószámlára gyümölcsöztetésre elfogad
és azokat kívánatra azonnal bármikor visszaad.

Fiuk!

Lányok!

A Cimborát

olvassátok,

szeressétek,

terjesszétek!

Aki elő akar fizetni a Cimborára, az írjon egy levelező-lapot Szatmárra, a
Cimborá kiadóhivatalának címezve és a következő vasárnap már kezében a lap.

A lap egy negyedévre negyven leuért jár.

Felelős szerkesztő: Dénes Sándor.

Kiadó a Szabadsajtó Könyvnyomda és Lapkiadó r.-t. Szatmár.

**A szerkesztőségnek szóló levelek, rejtvény megfejtések és
közlésrészt kéziratok Benedek Elek címére, Kisbaczon,
u. p. Nagybaczon, Háromszék-m. küldendők.**